

Fortum Oyj

Osavuositiedustus
Tammi-syyskuu 2012

19.10.2012

Erittäin haastava toimintaympäristö - tehostamisohjelma käynnistetty

Heinä-syyskuu 2012

- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 220 (297) miljoonaa euroa, -26 %
- Liikevoitto oli 223 (314) miljoonaa euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 3 (17) miljoonaa euroa
- Osakekohtainen tulos oli 0,14 (0,23) euroa, -39 %, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 0,01 (0,02) euroa osaketta kohti
- Fortum on käynnistänyt tehostamisohjelman, jonka tavoitteena on parantaa kassavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014
- Käyttöomaisuusinvestointisuunnitelma (CAPEX) päivitetty: vuonna 2012 noin 1,5 (1,6–1,8) miljardia euroa, vuonna 2013 yhteensä 1,1-1,4 miljardia euroa ja vuonna 2014 yhteensä 0,9–1,1 (1,1–1,4) miljardia euroa.

Tammi-syyskuu 2012

- Vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 152 (1 294) miljoonaa euroa, -11 %
- Liikevoitto oli 1 242 (1 823) miljoonaa euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 90 (529) miljoonaa euroa; ero edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna johtuu pääasiassa johdannaisista ja Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä vuonna 2011
- Osakekohtainen tulos oli 0,91 (1,52) euroa, -40 %, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 0,11 (0,49) euroa osaketta kohti; ero edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna johtuu pääasiassa johdannaisista ja Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä vuonna 2011
- Pohjoismaiset sähköhinnat selkeästi alemmalla tasolla kuin vuonna 2011

Tunnuslukuja	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM*
Liikevaihto, milj. euroa	1 140	1 144	4 325	4 494	6 161	5 992
Liikevoitto, milj. euroa	223	314	1 242	1 823	2 402	1 821
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj. euroa	220	297	1 152	1 294	1 802	1 660
Tulos ennen veroja, milj. euroa	148	240	1 037	1 696	2 288	1 569
Tulos/osake, euroa	0,14	0,23	0,91	1,52	1,99	1,38
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa	111	277	983	1 141	1 613	1 455
Oma pääoma/osake, euroa			10,89	10,05	10,84	n/a
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			7 764	6 929	7 023	n/a
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta			888 367	888 367	888 367	888 367

*) Viimeiset kaksitoista kuukautta

Tunnuslukuja	2011	LTM
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,8	10,4
Oman pääoman tuotto, %	19,7	13,1
Nettovelka/käyttökate (EBITDA)	2,3	3,1
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate (EBITDA)	3,0	3,4

Näkymät

- Fortumin tämänhetkisen arvion mukaan vuosittainen sähkönkysyntä kasvaa Pohjoismaissa keskimäärin 0,5 % tulevina vuosina.
- Power-divisioonan suojaukset pohjoismaiselle tuotannolle: loppuvuodeksi 2012 tukkumyynnistä 70 % on suojattu 48 euroon megawattitunnilta (MWh). Kalenterivuodeksi 2013 60 % on suojattu 45 euroon/MWh ja vuodeksi 2014 30 % on suojattu 43 euroon/MWh.

Fortumin toimitusjohtaja Tapio Kuula vuoden 2012 kolmannesta neljänneksestä:

" Liiketoimintaympäristö on erittäin haastava, ja vesitilanne aiheuttaa yhä enemmän paineita pohjoismaisiin sähkönhintoihin, jotka ovat selvästi alemmalla tasolla kuin vuosi sitten. Samalla erityisesti Oskarshamnin pidentynyt seisokki Ruotsissa rasitti tulosta selvästi. Konsernin vertailukelpoinen liikevoitto kolmannella neljänneksellä oli yhteensä 220 miljoonaa euroa. Tulos oli odotustemme mukaisesti heikko, mutta hyvin epätydyttävä.

Fortum on haastavasta liiketoimintaympäristöstä johtuen käynnistänyt tehostamisohjelman ylläpitääkseen ja vahvistaakseen strategista joustavuuttaan sekä kilpailukykyään. Ohjelmalla pyritään lisäksi varmistamaan yhtiön taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen myös jatkossa. Kohdennetut toimenpiteet tehostavat ydinprosessejamme ja vähentävät kuluja.

Euroopan- ja maailmanlaajuinen taloustilanne - sekä epävarmuus sen kestosta - on heijastunut Fortumin liiketoimintaan. Yhtiöömme vaikuttavien ulkoisten paineiden ja kustannusten kasvun johdosta joudumme edelleen tehostamaan toimintaamme. Eurooppalaisten energiayhtiöiden mukaan (Eurelectricin mielipidetutkimus) poliittiset riskit sekä markkinariskit ovat tällä hetkellä energiasektorin suurimpia riskitekijöitä. Tämän lisäksi EU:n päästökauppaa sekä hiilidioksidin päästöoikeuksia koskeva keskustelu ja päätöksenteko ovat kasvattaneet epävarmuutta tulevaisuuden päästömarkkinoista. Myös Pohjoismaissa poliittinen ilmapiiri on muuttunut kielteisemmäksi tukijärjestelmistä riippumattomatonta hiilidioksidivapaata tuotantoa, kuten vesi- tai ydinvoimaa kohtaan. Epävarmassa taloudellisessa tilanteessa poliittinen ennakoitavuus ja johdonmukaisuus olisi arvokkaampaa kuin koskaan.

Tavoitteena on vahvistaa yhtiön kassavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014 strategisen joustavuuden ja kilpailukyvyn turvaamiseksi. Tämä toteutetaan vähentämällä käyttöomaisuusinvestointeja, myymällä ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta, vähentämällä toiminnan kiinteitä kuluja ja vapauttamalla käyttöomaisuutta. Valitettavasti tehostamisohjelma voi vaikuttaa myös henkilöstöömme. Mikäli joudumme vähentämään henkilöstöä, vähennykset toteutetaan yksikkötasolla luonnollisen poistuman, henkilöstön liikkuvuuden myötä vapautuvien tehtävien uudelleenjärjestelyjen ja eläkkeelle siirtymisten kautta aina kun mahdollista.

Fortumin toiminnan tarkoitus on tuottaa energiaa, joka edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää. Tavoitteenamme on vahvistaa ydinliiketoimintaamme Pohjoismaissa, luoda vakaata tuloskasvua Venäjällä sekä rakentaa perustaa tulevaisuuden kasvulle. "

Tehostamisohjelma 2013–2014

Fortum on käynnistänyt tehostamisohjelman ylläpitääkseen ja vahvistaakseen strategista joustavuuttaan sekä kilpailukykyään yhä haastavammassa liiketoimintaympäristössä. Ohjelmalla pyritään lisäksi varmistamaan yhtiön taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen myös jatkossa.

Tavoitteena on vahvistaa yhtiön kassavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014. Tämä toteutetaan vähentämällä käyttöomaisuusinvestointeja 250-350 miljoonalla eurolla, myymällä ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta noin 500 miljoonalla eurolla, vähentämällä toiminnan kiinteitä kuluja ja vapauttamalla käyttöpääomaa.

Käyttöomaisuusinvestointien arvioidaan vuonna 2013 olevan 1,1–1,4 miljardia euroa ja vuonna 2014 0,9–1,1 miljardia euroa. Vuoden 2014 lopussa yhtiön kulutason, sisältäen kasvuprojektit, arvioidaan olevan noin 150 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2012.

Mikäli henkilöstövähennyksiä tarvitaan, Fortum pyrkii minimoimaan ne luonnollisen poistuman ja eläkkeelle siirtymisten kautta aina kun mahdollista. Tämän vuoksi tilannetta arvioidaan yksikkökohtaisesti.

Taloudelliset tulokset

Heinä–syyskuu

Konsernin liikevaihto oli vuoden kolmannella neljänneksellä 1 140 (1144) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 220 (297) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli yhteensä 223 (314) miljoonaa euroa. Fortumin vuoden 2012 kolmannen neljänneksen raportoituun liikevoittoon vaikuttivat yhteensä 3 (17) miljoonalla eurolla kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu. (Liite 4)

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli kolmannella neljänneksellä 7 (-2) miljoonaa euroa. Osuus Hafslundin ja TGC-1:n voitoista perustuu yhtiöiden toisen neljänneksen osavuositarkastukseen. (Liite 12).

Liikevaihto divisioonittain

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Power	506	560	1 696	1 827	2 481	2 350
Heat	205	212	1 151	1 259	1 737	1 629
Russia	203	156	711	646	920	985
Distribution*	225	203	756	729	973	1 000
Electricity Sales*	119	139	501	695	900	706
Muut	23	27	96	76	108	128
Nord Poolissa tehtyjen ostojen ja myyntien netotus	-66	-99	-342	-615	-749	-476
Eliminoinnit	-75	-54	-244	-123	-209	-330
Yhteensä	1 140	1 144	4 325	4 494	6 161	5 992

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Vertailukelpoinen liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Power	201	268	764	850	1 201	1 115
Heat	-11	-14	173	182	278	269
Russia	-12	-16	40	39	74	75
Distribution*	57	62	216	246	295	265
Electricity Sales*	9	4	29	25	27	31
Muut	-24	-7	-70	-48	-73	-95
Yhteensä	220	297	1 152	1 294	1 802	1 660

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Liikevoitto divisioonittain

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Power	205	273	786	1 033	1 476	1 229
Heat	-12	-10	221	280	380	321
Russia	-12	-16	51	39	74	86
Distribution*	58	60	225	437	478	266
Electricity Sales*	11	6	33	9	3	27
Muut	-27	1	-74	25	-9	-108
Yhteensä	223	314	1 242	1 823	2 402	1 821

* Osa Electricity Solutions and Distribution -divisioonaa

Tammi–syyskuu

Konsernin liikevaihto oli tammi–kesäkuussa 4 325 (4 494) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 1 152 (1 294) miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli yhteensä 1 242 (1 823) miljoonaa euroa. Fortumin kauden raportoituun liikevoittoon vaikuttivat yhteensä 90 (529) miljoonalla eurolla kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu (Liite 4).

Kertaluonteiset erät, käypään arvoon arvostamisen vaikutukset ja ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu olivat vuoden 2012 tammi–syyskuussa 90 (529) miljoonaa euroa. Tulevien kassavirtojen suojauksessa käytettyjen johdannaisten käyvän arvon muutokset olivat tästä summasta -8 (272) miljoonaa euroa. Kertaluonteiset erät olivat yhteensä 122 (275) miljoonaa euroa, ja ne liittyvät pääosin eräiden sähkö- ja lämpöliiketoimintojen myyntiin (Liite 4).

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli 26 (72) miljoonaa euroa. Osuuden lasku viime vuoteen verrattuna johtui ennen kaikkea Hafslund ASA:n ja TGC-1:n laskeneesta tuloksesta sekä Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä vuoden 2011 toisella neljänneksellä. (Liite 12)

Konsernin nettorahoituskulut kasvoivat 231 (199) miljoonaan euroon. Kustannuksia kasvatti korkokulujen nousu, joka johtui lähinnä Ruotsin korkeammasta korkotasosta sekä korkeammasta keskimääräisestä nettovelasta vuonna 2012 edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Nettorahoituskuluihin vaikutti myös negatiivisesti rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutos, joka oli 16 (2) miljoonaa euroa.

Tulos ennen veroja oli 1 037 (1 696) miljoonaa euroa.

Kauden verot olivat yhteensä 195 (278) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 18,8 % (16,4 %). Veroprosentti oli 21,2 % (20,8 %), kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta ja verovapaita myyntivoittoja ei oteta huomioon.

Kauden tulos oli 842 (1 418) miljoonaa euroa. Fortumin osakekohtainen tulos oli 0,91 (1,52) euroa, josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 0,11 (0,49) euroa osaketta kohti; Fingridin osakkeiden myynnin vaikutus vuonna 2011 oli 192 miljoonaa euroa.

Vähemmistöosuus oli 36 (70) miljoonaa euroa. Tämä liittyy pääosin Fortum Värme Holding AB:hen, jonka taloudellisesta tuloksesta Tukholman kaupunki on oikeutettu saamaan 50 %. Osuuden lasku edellisvuoteen verrattuna johtuu lähinnä Fortum Värmen Tukholman ulkopuolisten lämpöliiketoimintojen myynnistä vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä realisoituneesta voitosta, josta vähemmistöosuus oli 32 miljoonaa euroa.

Taloudellinen asema ja kassavirta

Kassavirta

Tammi–syyskuussa vuonna 2012 liiketoiminnan kassavirta laski 158 miljoonalla eurolla 983 (1 141) miljoonaan euroon. Käyttöomaisuusinvestoinnit kasvoivat 55 miljoonalla eurolla 919 (864) miljoonaan euroon. Liiketoimintojen myynnistä saadut tulot olivat yhteensä 315 (574) miljoonaa euroa. Kassavirta ennen rahoituseriä, ts. osingonjakoa ja rahoitusta, laski 448 miljoonalla eurolla 345 (793) miljoonaan euroon. Vahva Ruotsin kruunu vaikutti kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana negatiivisesti kassavirtaan; toteutuneet kurssierot olivat -233 (-215) miljoonaa euroa. Valuuttakurssieroista syntyneet tappiot liittyvät Fortumin ruotsalaisten tytäryhtiöiden lainoja suojaavien valuutanvaihtosopimusten jatkamiseen.

Katsauskauden aikana (23.4.2012) maksettiin yhteensä 888 miljoonaa euroa osinkoina. Osingonmaksuun käytettiin rahoja ja pankkisaamisia.

Yhtiön varat ja sijoitettu pääoma

Taseen loppusumma kasvoi 1 147 miljoonalla eurolla 24 145 miljoonaan euroon (vuoden 2011 lopussa 22 998). Pitkäaikaiset varat kasvoivat 1 266 miljoonalla eurolla 20 210 miljoonasta eurosta 21 476 miljoonaan euroon. Pääosa kasvusta, 1 057 miljoonaa euroa, liittyi käyttöomaisuus-hyödykkeiden arvon kasvuun, mikä johtui investoinneista sekä Ruotsin kruunun ja muiden valuuttojen vahvistumisesta. Lyhytaikaiset varat laskivat 119 miljoonalla eurolla 2 669 miljoonaan euroon. Lasku liittyy pääosin myynti- ja muiden saamisten vähenemiseen 281 miljoonalla eurolla sekä myynnissä olleiden omaisuuserien vähenemisestä 183 miljoonaa euroa, mikä johtui tammi-syyskuun aikana loppuun saatetuista myynneistä. Laskua lyhytaikaisissa saamisissa tasoitti hieman rahojen ja pankkisaamisten kasvu, joka oli 386 miljoonaa euroa.

Sijoitettu pääoma kasvoi 1 189 miljoonalla eurolla ja oli 19 120 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 17 931). Tämä johtui taseen loppusumman kasvusta 1 147 miljoonalla eurolla.

Oma pääoma

Oma pääoma oli 10 239 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 10 161), josta emoyhtiön omistajien osuus oli 9 675 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 9 632) ja määräysvallattomien omistajien osuus 564 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 529).

Rahoitus

Nettovelka kasvoi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä yhteensä 344 miljoonalla eurolla 7 764 miljoonaan euroon (vuoden 2011 lopussa 7 023).

Elokuussa Fortum laski liikkeelle miljardin euron kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainan yhtiön EMTN (Euro Median Term Note) -lainaohjelman puitteissa. Velkakirjan nimelliskorko oli 2,25 %.

Syyskuun 2012 lopussa konsernin likvidit varat olivat 1 117 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 747). Likvideihin varoihin kuuluvat OAO Fortumin käteisvarat ja pankkitalletukset, noin 202

miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa 211). Likvidien varojen lisäksi Fortumilla oli käytettävissään noin 2,7 miljardia euroa nostamattomia valmiusluottoja.

Konsernin nettorahoituskulut olivat vuoden 2012 tammi-syyskuun aikana 231 (199) miljoonaa euroa. Rahoituskulut nousivat pääasiassa konsernin kruunumääräisen (SEK) ja ruplamääräisen (RUB) velan korkeamman korkotason ja kasvaneen keskimääräisen nettovelan vuoksi. Nettorahoituskulut sisältävät myös rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen, joka oli -16 (-2) miljoonaa euroa.

Fortumin pitkäaikaiset luottoluokitukset pysyivät ennallaan. Standard & Poor's:n pitkäaikainen luokitus on A (negatiivinen näkymä) ja Moody's:n vastaava pitkäaikainen luokitus on A2 (vakaat näkymät).

Tunnuslukuja

Nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde viimeisen 12 kuukauden aikana oli 3,1 (vuoden 2011 lopussa 2,3) ja vertailukelpoinen nettovelan ja käyttökatteen suhde oli 3,4 (vuoden 2011 lopussa 3,0). Lukuihin vaikutti 888 miljoonan euron osingonmaksu. Velkaantumisaste oli 76 % (vuoden 2011 lopussa 69 %) ja omavaraisuusaste 42 % (vuoden 2011 lopussa 44 %). Viimeisen 12 kuukauden aikana sijoitetun pääoman tuotto oli 10,4 % (vuoden 2011 lopussa 14,8 %) ja oman pääoman tuotto 13,1 % (vuoden 2011 lopussa 19,7 %). Osakekohtainen oma pääoma oli 10,89 euroa (vuoden 2011 lopussa 10,84).

Markkinatilanne

Pohjoismaat

Harvinaisen korkeat sademäärät kasvattivat pohjoismaisia vesivarastoja ja alensivat sähkön hintoja vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Keskimääräiset aluehinnat Fortumin ydinalueilla Suomessa ja Ruotsissa (SE3) olivat systeemihintaa korkeammalla tasolla elokuusta syyskuuhun.

Alustavien tietojen mukaan Pohjoismaissa kulutettiin sähköä kolmannen neljänneksen aikana 80 (81) terawattituntia (TWh) eli noin 1 % vuoden 2011 vastaavaa jaksoa vähemmän. Kulutuksen väheneminen johtui teollisuuden kysynnän heikkenemisestä, kun taas muu kulutus pysyi ennallaan. Tammi-syyskuussa sähkönkulutus Pohjoismaissa oli 280 (282) TWh, eli noin 0,5 % edellisvuotta vähemmän.

Vuoden 2012 alussa Pohjoismaiden vesivarastot olivat 95 TWh eli 12 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa suuremmat. Kolmannen neljänneksen alussa Pohjoismaiden vesivarastot olivat 86 TWh eli 2 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa suuremmat ja 3 TWh suuremmat kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2011. Keskimääräistä hitaampi lumen sulaminen vaikutti vesivarastojen kasvuun kolmannella neljänneksellä. Neljänneksen lopussa Pohjoismaiden vesivarastotasot olivat 109 TWh eli 8 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa korkeammat ja 5 TWh korkeammat kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2011.

Kolmannen neljänneksen aikana sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 20,8 (36,0) euroa megawattitunnilta (MWh). Keskimääräinen aluehinta Suomessa oli 30,9 (43,4) euroa/MWh ja Ruotsissa (SE3) 23,2 (38,1) euroa/MWh. Sekä vesilyijäämä vesivoimapaikoitteisilla alueilla että suunnittelemattomat huoltoseisokit ja rajoitukset siirtokapasiteetissa aiheuttivat eroja aluehinnoissa ja painoivat hintoja etenkin vesivoimapaikoitteisilla alueilla. Tämän lisäksi Suomen aluehintaan vaikutti sähköntuonnin väheneminen Venäjältä.

Vuoden 2012 tammi-syyskuun aikana keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 29,2 (51,5) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta Suomessa oli 35,3 (53,4) euroa/MWh ja Ruotsissa (SE3) 30,6 (52,1) euroa/MWh. Fenno-Skan 2 -siirtoyhteys oli poikki 17.2.-25.4.2012 välisenä aikana, mikä vaikutti Suomen aluehintaan kyseisenä ajanjaksona ja kasvatti aluehintaeroja.

Saksassa keskimääräinen spot-hinta kolmannen vuosineljänneksen aikana oli 43,5 (49,2) euroa/MWh ja vuoden 2012 tammi–syyskuun aikana 43,0 (51,6) euroa/MWh.

Vuoden alussa CO₂-päästöoikeuksien (EUA) markkinahinta oli noin 6,6 euroa/tonni. Kolmannen vuosineljänneksen lopulla CO₂-päästöoikeuksien päätöskurssi oli noin 8,0 euroa/tonni. Korkein noteerattu hinta tammi–syyskuun aikana oli noin 9,5 euroa/tonni ja matalin hinta 6,2 euroa/tonni.

Venäjä

OAO Fortum toimii Tjumenin ja Tšeljabinskin alueilla. Sekä öljy- ja kaasuteollisuuden keskittyneellä Tjumenin että metalliteollisuuden painottuneella Tšeljabinskin alueella sähkönkysyntä kasvoi marginaalisesti vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 2011 vastaavaan jaksoon verrattuna.

Alustavien tilastotietojen mukaan Venäjällä kulutettiin sähköä vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 229 (226) TWh. Vastaava luku Fortumin toiminta-alueella, hintavyöhykkeellä 1 (Venäjän Euroopan puoleinen alue ja Uralin alue), oli 172 (170) TWh.

Tammi-syyskuussa Venäjällä kulutettiin sähköä 753 (741) TWh. Vastaava luku Fortumin toiminta-alueella, hintavyöhykkeellä 1 (Venäjän Euroopan puoleinen alue ja Uralin alue), oli 560 (553) TWh.

Keskimääräinen sähkön spot-hinta, kapasiteettihinta pois lukien, kasvoi 15 % vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 1 143 (993) ruplaan/MWh hintavyöhykkeellä 1.

Keskimääräinen sähkön spot-hinta, kapasiteettihinta pois lukien, laski vuoden 2012 tammi-syyskuussa 3 % 988 (1 014) ruplaan/MWh hintavyöhykkeellä 1.

Tarkemmat markkinatiedot on esitetty taulukoissa katsauksen lopussa (sivu 52).

Divisioonakatsaukset

Power

Power-divisioonaan kuuluvat Fortumin sähköntuotanto ja -myynti tukkumarkkinoilla, sähköntuotantokapasiteetin kehittäminen sekä asiantuntijapalvelut sähköntuottajille.

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Liikevaihto	506	560	1 696	1 827	2 481	2 350
- sähkönmyynti	475	532	1 614	1 735	2 353	2 232
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	435	491	1 477	1 471	2 041	2 047
- muu myynti	31	28	82	92	128	118
Liikevoitto	205	273	786	1 033	1 476	1 229
Vertailukelpoinen liikevoitto	201	268	764	850	1 201	1 115
Vertailukelpoinen EBITDA	230	295	849	931	1 310	1 228
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			6 471	5 956	6 247	
Sidotun pääoman tuotto, %					24,6	20,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					19,9	18,3
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	66	31	126	100	148	174
Henkilöstön lukumäärä			1 921	1 902	1 847	

Sähköntuotanto lähteittäin, TWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Vesivoima, Pohjoismaissa	6,3	5,7	18,1	14,6	21,0	24,5
Ydinvoima, Pohjoismaissa	5,0	5,7	16,9	18,2	24,9	23,6
Lämpövoima, Pohjoismaissa	0,2	0,1	0,4	2,1	2,2	0,5
Yhteensä Pohjoismaissa	11,5	11,5	35,4	34,9	48,1	48,6
Lämpövoima muissa maissa	0,2	0,3	0,8	0,9	1,2	1,1
Yhteensä	11,7	11,8	36,2	35,8	49,3	49,7

Pohjoismainen myynti, TWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Myynti Pohjoismaissa	11,8	12,0	36,5	36,4	50,0	50,1
josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa*	11,0	11,0	33,8	31,6	44,3	46,5

* Sähkön tukkumyynnitulot ja -volymit Pohjoismaissa eivät sisällä lämpövoimatuotantoa, markkinahintaan perustuvia ostoja eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Myyntihinta, EUR/MWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa**	39,7	44,3	43,7	46,5	46,1	44,1

**Sähkön tukkumyyntihinta ei sisällä myyntituloja lämpövoimatuotannosta, markkinahintaan tehdyistä ostoista eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Heinä–syyskuu

Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 201 (268) miljoonaa euroa eli 67 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2011 vastaavana ajanjaksona.

Systeemihinta ja kaikki aluehinnat olivat selvästi alemmat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla. Sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 20,8 (36,0) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta oli Suomessa, Helsingissä 30,9 (43,4) euroa/MWh ja Tukholmassa, Ruotsissa (SE3) 23,2 (38,1) euroa/MWh. Alemmat hinnat vaikuttivat myös Power-divisioonan saavuttamaan sähkön tukkumyyntihintaan, joka oli 39,7 euroa/MWh eli 4,6 euroa/MWh pienempi kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla. Tämän lisäksi Power-divisioonan tulosta rasitti pääasiassa Oskarshamnin ydinvoimalaitoksen 1-yksikön vähäinen tuotanto. Ruotsissa tuotantovolymit laskivat Oskarshamnin 1:ssä meneillään olevien, pitkittyneiden huoltotöiden vuoksi. Lisääntynyt vesivoimatuotanto tasoitti hieman laskeneiden hintojen ja pitkittyneiden korjaustöiden vaikutusta. Vesivoimatuotanto oli koko neljänneksen ajan historiallisen suurta, minkä vuoksi myös fyysisen tuotannon optimoinnin marginaalit laskivat. Vesivarastotasot olivat suuret, mutta tulovirtaama oli kolmannella neljänneksellä suunnilleen vertailukauden tasolla. Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä Fortumin lämpövoimatuotanto oli hyvin pientä.

Power-divisioonan liikevoitto oli vuoden 2012 kolmannella vuosineljänneksellä 205 (273) miljoonaa euroa. Liikevoittoon vaikuttivat kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö, yhteensä 12 (11) miljoonaa euroa, sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu (Liite 4).

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä divisioonan sähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 11,5 (11,5) TWh eli samalla tasolla kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla. Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli 39,7 euroa/MWh eli 4,6 euroa/MWh alempi kuin vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä. Aluehintojen korkea suojaustaso vaikutti saavutettuun tukkumyyntihintaan.

Vähäisemmän ydinoimatuotannon sekä alemman saavutetun sähkönhinnan yhteisvaikutus oli kasvaneesta vesivoimatuotannosta huolimatta negatiivinen vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna – yhteensä noin 45 miljoonaa euroa. Operatiiviset kustannukset kasvoivat noin 20 miljoonalla eurolla, mikä johtui pääosin vahvistuneesta Ruotsin kruunusta (12 miljoonaa euroa) sekä kohonneista ydinvoiman polttoainekustannuksista ja Ruotsin ydinjätemaksuista. Kustannustasoon vaikuttivat tämän lisäksi myös pidentyneisiin huoltoseisokkeihin

liittyvät kulut sekä osaomisteisten ydinvoimalaitosten korkeammat sähkön hankintakulut. Hankintakuluihin vaikuttivat käyttöomaisuuspoistojen ja korkokulujen kasvu sekä inflaatio.

Tammi–syyskuu

Power-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli tammi-syyskuussa 764 (850) miljoonaa euroa eli 86 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Power-divisioonan saavutettu sähkön tukkumyyntihinta oli 2,8 euroa/MWh alempi kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla, sillä systeemihinnat ja kaikki aluehinnat olivat tammi–syyskuussa 2012 selvästi alemmat kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 29,2 (51,5) euroa/MWh. Keskimääräinen aluehinta Helsingissä oli 35,3 (53,4) euroa/MWh ja Tukholmassa, Ruotsissa (SE3) 30,6 (52,1) euroa/MWh. Suuret vesivarastot ja korkea tulovirtaama kasvattivat vesivoimatuotantoa merkittävästi. Ydinvoiman käytettävyys oli korkealla tasolla kaikissa voimalaitoksissa lukuun ottamatta Oskarshamnin 1-yksikköä, joka on ollut suljettuna koko vuoden 2012. Tästä johtuen ydinvoiman kokonaistuotantovolyyymi oli pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2011. Lämpövoimatuotanto oli selkeästi edellisvuotta pienempi, mikä johtui matalista sähkön hinnoista.

Power-divisioonan liikevoitto oli vuoden 2012 tammi–syyskuussa 786 (1 033) miljoonaa euroa. Ensimmäiselle neljännekselle kirjattiin 47 miljoonan euron myyntivoitto pienvesivoimalaitosten myynnistä Suomessa. Raportoituun liikevoittoon vaikuttivat myös pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisien IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö -1 (199) miljoonalla eurolla sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu (Liite 4).

Kasvaneen vesivoimatuotannon, vähäisemmän ydin- ja lämpövoimatuotannon sekä alempien saavutettujen sähkön hintojen kokonaisvaikutus oli tammi–syyskuussa 2012 negatiivinen edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna – yhteensä noin 25 miljoonaa euroa. Operatiiviset kustannukset kasvoivat noin 60 miljoonalla eurolla, mikä johtui pääosin vahvistuneesta Ruotsin kruunusta (14 miljoonaa euroa), kohonneista ydinvoiman polttoainekustannuksista, kohonneista ydinjätemaksuista Ruotsissa, korkeammista huoltoseisokkeihin liittyvistä kuluista ja osaomisteisten ydinvoimalaitosten korkeammista sähkönhankintakuluista. Hankintakuluihin vaikuttivat pidentyneet huoltoseisokit sekä käyttöomaisuuspoistojen ja korkokulujen kasvu.

Oskarshamnin ydinvoimalaitoksen 1-yksikön pitkittyneellä seisokilla on ollut yli 30 miljoonan euron negatiivinen vaikutus tammi-syyskuussa 2012. Pääasiassa tämä johtuu menetetyistä tuotannosta, mutta myös hieman korkeammista kuluista. Sekä ydinjätemaksujen että ydinpolttoaineiden hintojen arvioidaan nousevan vuoden 2012 aikana noin 15 miljoonaa euroa.

Tammi–syyskuussa 2012 divisioonan sähköntuotanto Pohjoismaissa oli yhteensä 35,4 (34,9) TWh. Power-divisioonan saavuttama sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli 43,7 euroa/MWh eli 2,8 euroa/MWh alempi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2011. Suomen ja Ruotsin aluehinnat sekä systeemihinta olivat tammi–syyskuussa 2012 selkeästi alemmat kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana.

Fortumilla on kaksi omaa ydinvoimalaitosyksikköä Loviisassa, ja yhtiö on myös osaomistajana kahdeksassa yksikössä Olkiluodon, Oskarshamnin ja Forsmarkin ydinvoimalaitoksissa. Käytettävyys oli hyvä kaikissa yksiköissä paitsi Oskarshamn 1:ssä ja 3:ssa. Oskarshamn 1 jouduttiin sulkemaan lokakuun 2011 lopussa laajan turbiinihuollon vuoksi, ja yksikkö on tämänhetkisen tiedon mukaan toiminnassa taas marraskuussa 2012. Oskarshamn 3:n käyttöönotto-testejä on jatkettu onnistuneiden korjaustoimenpiteiden jälkeen tuotannon vakiinnuttamiseksi korotetulle 1 400 MW:n teholle. Kaikkia korotettuun tehoon liittyviä testauksia ei kuitenkaan ole vielä saatu päätökseen.

Fukushiman onnettomuuden jälkeen koko Euroopassa on suoritettu turvallisuusselvityksiä. Maaliskuussa 2012 useissa Euroopan ydinvoimalaitoksissa, mukaan lukien Loviisan ydinvoimalaitos, on suoritettu niin sanottuja vertaisarviointeja osana turvallisuusselvitystä. Arvioinnin tulokset julkistettiin kesällä ja ydinvoimalaitoksille esitetään uusia turvallisuusvaatimuksia niiden pohjalta. Ne voidaan kuitenkin toteuttaa Loviisan ydinvoimalaitoksen suunniteltujen vuotuisten investointiohjelmien puitteissa.

Heat

Heat-divisioona sisältää sähkön ja lämmön yhteistuotannon (CHP), kaukolämpötoiminnan sekä yritysten lämpöratkaisut Pohjoismaissa ja Itämeren alueella.

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Liikevaihto	205	212	1 151	1 259	1 737	1 629
- lämmönmyynti	134	142	792	885	1 238	1 145
- sähkönmyynti	24	34	164	260	342	246
- muu myynti	47	36	195	114	157	238
Liikevoitto	-12	-10	221	280	380	321
Vertailukelpoinen liikevoitto	-11	-14	173	182	278	269
Vertailukelpoinen EBITDA	41	32	324	326	471	469
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			4 245	3 934	4 191	
Sidotun pääoman tuotto, %					9,9	8,2
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					7,4	7,0
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	118	63	284	193	329	420
Henkilöstön lukumäärä			2 341	2 627	2 504	

Heinä–syyskuu

Heat-divisioonan lämmönmyynti vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä oli yhteensä 1,9 (2,1) TWh. Sähkönmyynti oli samaan aikaan yhteensä 0,4 (0,8) TWh. Volyymien lasku johtuu pääosin lämpöliiketoimintojen myynneistä Suomessa ja Virossa tammikuussa 2012. Myös Turun seudun energiantuotannon uudelleenjärjestely laski volyymejä.

Heat-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto kolmannella neljänneksellä oli -11 (-14) miljoonaa euroa eli 3 miljoonaa enemmän kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla. Volyymit olivat uudelleenjärjestelyjen vuoksi alhaisemmat; niiden vaikutusta kuitenkin tasoittivat CO₂-päästöoikeuksien myynti ja vahvempi Ruotsin kruunu vertailukauteen verrattuna.

Liikevoitto kolmannella neljänneksellä oli -12 (-10) miljoonaa euroa.

Tammi–syyskuu

Lämmönmyynti tammi–syyskuussa vuonna 2012 oli yhteensä 13,3 (16,1) TWh. Samaan aikaan sähkönmyynti oli yhteensä 2,9 (4,7) TWh. Volyymien lasku johtuu pääosin lämpöliiketoimintojen myynneistä Ruotsissa maaliskuussa 2011 sekä Suomessa ja Virossa tammikuussa 2012. Myös Turun seudun energiantuotannon uudelleenjärjestely laski volyymejä.

Heat-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto tammi–syyskuussa 2012 oli 173 (182) miljoonaa euroa eli 9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2011 vastaavalla jaksolla. Tulos heikkeni pääasiassa myynneistä ja uudelleenjärjestelystä johtuvien alempien volyymien takia.

Tammi–syyskuussa 2012 Heat-divisioonan liikevoitto oli 221 (280) miljoonaa euroa. Tämä sisältää 57 (79) miljoonan euron voiton, joka liittyy myynteihin.

Lämmönmyynti maittain, TWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Suomi	0,9	1,2	4,1	6,3	8,5	6,3
Ruotsi	0,7	0,6	5,6	6,0	8,5	8,1
Puola	0,2	0,2	2,8	2,8	4,3	4,3
Muut maat	0,1	0,1	0,8	1,0	1,3	1,1
Yhteensä	1,9	2,1	13,3	16,1	22,6	19,8

Sähkönmyynti, TWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Yhteensä	0,4	0,8	2,9	4,7	6,2	4,4

Russia

Russia-divisioona koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Se sisältää OAO Fortumin ja Fortumin hieman yli 25 % omistuosuuden TGC-1:ssä. TGC-1 on osakkuusyhtiö, joka raportoidaan pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Liikevaihto	203	156	711	646	920	985
- sähkönmyynti	175	132	506	429	590	667
- lämmönmyynti	25	22	198	214	324	308
- muu myynti	3	2	7	3	6	10
EBITDA	19	10	143	119	182	206
Liikevoitto	-12	-16	51	39	74	86
Vertailukelpoinen liikevoitto	-12	-16	40	39	74	75
Vertailukelpoinen EBITDA	19	10	132	97	148	183
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 637	3 009	3 273	
Sidotun pääoman tuotto, %					3,5	3,0
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					3,5	2,7
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	104	219	311	486	694	519
Henkilöstön lukumäärä			4 270	4 488	4 379	

OAO Fortum toimii Uralin kehittyneillä teollisuusalueilla ja Länsi-Siperian öljyntuotantoalueilla.

Venäjällä sähkön tukkumarkkinat on vapautettu vuoden 2011 alusta. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt kuitenkin myyvät edelleen kotitalouksien ja eräiden erityisryhmien kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla. Kolmannella neljänneksellä OAO Fortum myi noin 81 % sähköntuotannostaan vapautetulla sähkön hinnalla.

Vuoden 2012 kapasiteettimarkkinoiden huutokauppa (CCS – ”vanha kapasiteetti”, rakennettu ennen vuotta 2008) pidettiin syyskuussa 2011. Suurin osa Fortumin voimalaitoksista tuli valituksi huutokaupassa, ja hinnat olivat lähellä vuoden 2011 tasoa. Noin 4 % (120 MW) Fortumin vanhasta kapasiteetista jäi huutokaupan ulkopuolelle tiukentuneiden teknisten vähimmäisvaatimusten vuoksi. Tämä kapasiteetti saa kuitenkin kapasiteettimaksuja markkinoiden keskimääräisen kapasiteettihinnan mukaan vielä kahden vuoden ajan. Vuoden 2013 kapasiteettimarkkinoiden huutokauppaan sallittiin sama määrä Fortumin vanhaa kapasiteettia kuin vuonna 2011 pidettyyn vuotta 2012 koskevaan huutokauppaan.

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määritelty investointien riittävän tuoton varmistamiseksi. Yritystalon aikaan vuonna 2008 Fortum teki varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Mahdollisia sakkoja voidaan vaatia, jos uuden kapasiteetin käyttöönotto viivästyy tai jos investointivelvoitesopimusten sovittuja keskeisiä ehtoja ei muuten täytetä. Voimalaitosyksiköiden käyttöönoton aikataulu arvioidaan jokaisena tilinpäätöshetkenä. Muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tämän mukaisesti (Liite 15).

OAO Fortumin uusi kapasiteetti (CSA) on tärkeä tuloskasvuun vaikuttava tekijä Venäjällä. Tuotantovolyymien kasvu tuo lisää myyntituloja ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan myös huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Saatavat kapasiteettimaksut kuitenkin vaihtelevat voimalaitosten iän, sijainnin, tyyppin ja koon mukaan. Myös sesonkivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu kapasiteettimarkkinoita koskevissa säännöissä (Capacity Supply Agreement). Viranomaisen tarkastelee sähkömarkkinoiden tuottoja kolmen ja kuuden vuoden kuluttua, ja on mahdollista, että myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja arvioidaan uudelleen. Uuden kapasiteetin kapasiteettimaksut voivat vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Meneillään olevan investointiohjelman valmistumisen jälkeen Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron vuosittainen liikevoittotaso ja tuottaa positiivista taloudellista lisäarvoa Russia-divisioonassa.

Heinä–syyskuu

Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen aikana Russia-divisioona myi sähköä 5,3 (4,4) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 2,3 (2,2) TWh.

Russia-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä -12 (-16) miljoonaa euroa. Kolmas vuosineljännes on yleensä vuoden heikoin neljännes kausivaihteluiden vuoksi. Vuonna 2011 käyttöönotettujen uusien yksiköiden positiivinen vaikutus kolmannella neljänneksellä oli noin 19 (10) miljoonaa euroa.

Liikevoitto oli vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä -12 (-16) miljoonaa euroa.

OAO Fortumin keskeiset sähkön, kapasiteetin ja kaasun hinnat	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh	1 114	939	951	948	925	928
Keskimääräinen säännelty kaasunhinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	2 924	2 548	2 673	2 548	2 548	2 642
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille (CCS), tRUB/MW/kk*	138	140	147	155	160	153
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille (CSA), tRUB/MW/kk*	485	568	510	580	560	516
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	207	198	218	195	209	225
OAO Fortumin saavuttama sähkönhinta, EUR/MWh	33,1	30,0	30,5	29,4	29,2	30,1

*Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma kulutus

Venäjän hallitus päätti nostaa kaasun hintoja 1.7.2012 lähtien; korotus oli noin 15 %.

Syyskuussa Fortumin Venäläinen tytäryhtiö OAO Fortum pyysi osakkeidensa poistamista Moskovan pörssin kaupankäynnistä. OAO "TGK-10" (OAO Fortum) osakkeet poistettiin Moskovan pörssin B-listalta jo vuonna 2008 ja siitä lähtien osakkeet ovat olleet listaamattomien osakkeiden listalla. Vuodesta 2008 lähtien yli 90 % OAO Fortumin osakkeista on ollut Fortumin omistuksessa.

Tammi–syyskuu

Tammi–syyskuussa 2012 Russia-divisioona myi sähköä 16,6 (14,6) TWh. Samaan aikaan lämmönmyynti oli yhteensä 17,8 (17,5) TWh.

Russia-divisioonan vertailukelpoinen liikevoitto oli vuoden 2012 tammi–syyskuussa 40 (39) miljoonaa euroa. Uusien yksiköiden positiivinen vaikutus oli noin 61 (29) miljoonaa euroa. Vuoden 2011 tammi–syyskuun vertailuluku sisältää 22 miljoonan euron varauksen purkamisen. Vanhan kapasiteetin pienempien kapasiteettimaksujen ja volyymien vaikutus oli negatiivinen.

Liikevoitto oli 51 (39) miljoonaa euroa tammi–syyskuussa 2012. Se sisältää 11 miljoonan euron voiton, joka liittyy lämpöverkkojärjestelmän myyntiin. (Liite 4)

Fortum on sitoutunut 2,5 miljardin euron investointiohjelmaan Venäjällä, ja aikataulun mukaan ohjelman viimeiset yksiköt otetaan käyttöön vuonna 2014. Investointiohjelman loppuosan arvo lokakuussa 2012 on syyskuun 2012 lopun valuuttakursseilla laskettuna arviolta noin 750 miljoonaa euroa. Investointiohjelma sisältää yhteensä kahdeksan uutta voimalaitosyksikköä, joista kolme ensimmäistä otettiin käyttöön vuonna 2011.

Fortumin investointiohjelman suurimpien uusien yksiköiden käyttöönottoa Nyaganissa lykättiin toistamiseen hieman vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Pääurakoitsijan kanssa käydään keskusteluja ja Fortumin arvion mukaan Nyagan 1 otetaan käyttöön vuoden 2013 ensimmäisen neljänneksen aikana ja Nyagan 2 vuoden 2013 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana rakentamisessa tapahtuneiden viivästysten vuoksi. Tämä ei vaikuta investointiohjelman kokonaisaikatauluun tai sen taloudellisiin tavoitteisiin. Fortum teki vuonna 2008 varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Urakoitsijan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Fortum saa asianmukaisen korvauksen urakoitsijan viivästymisistä johtuvista vahingoista.

Fortum ilmoitti vuoden 2012 toisella neljänneksellä rakentavansa Venäjän investointiohjelmansa kaksi viimeistä yksikköä Tšeljabinskiin. Alun perin yksiköt oli tarkoitus rakentaa Tjumenin alueelle. Uudet yksiköt rakennetaan Chelyabinsk GRES -laitokselle. Viimeiset uudet yksiköt arvioidaan otettavan käyttöön vuoden 2014 lopulla. Lisäksi voimalaitoksen nykyinen laitteisto uudistetaan ja tehoa korotetaan.

Electricity Solutions and Distribution

Divisioona vastaa Fortumin sähkön vähittäismyynnistä sekä sähkönsiirrosta ja muodostuu kahdesta liiketoiminta-alueesta: Distribution ja Electricity Sales.

Distribution

Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja sekä siirtää sähköä kaikkiaan noin 1,6 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa.

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Liikevaihto	225	203	756	729	973	1 000
– jakeluverkot	183	167	627	619	809	817
– alueverkot	29	21	92	70	96	118
– muu myynti	13	15	37	40	68	65
Liikevoitto	58	60	225	437	478	266
Vertailukelpoinen liikevoitto	57	62	216	246	295	265
Vertailukelpoinen EBITDA	109	108	369	385	482	466
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			3 847	3 463	3 589	
Sidotun pääoman tuotto, %					13,7	7,5
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					8,6	7,4
Investoinnit käyttömaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	84	73	207	169	289	327
Henkilöstön lukumäärä			870	894	898	

Heinä–syyskuu

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 4,9 (4,9) TWh ja 3,8 (3,6) TWh.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli 57 (62) miljoonaa euroa. Suomen sähköverkon nopeutettuun luotettavuuden parantamiseen liittyvät kustannukset vaikuttivat tulokseen negatiivisesti vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä.

Liikevoitto oli vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 58 (60) miljoonaa euroa.

Tammi–syyskuu

Tammi–syyskuussa 2012 jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 18,8 (19,1) TWh ja 12,6 (12,3) TWh.

Distribution-liiketoiminta-alueen vertailukelpoinen liikevoitto oli 216 (246) miljoonaa euroa. Tuloksen heikentyminen johtui lähinnä lämpimämmästä säästä alkuvuonna 2012, sähköverkon siirtoprojektien ajoituksesta sekä kohonneista viankorjauskustannuksista ja asiakaskorvauksista loppuvuoden 2011 myrskyyn liittyen.

Liikevoitto vuoden 2012 tammi-syyskuussa oli 225 (437) miljoonaa euroa. Tammi–syyskuun 2011 liikevoitto sisältää 192 miljoonan euron voiton, joka liittyy Fingrid Oyj:n osakkeiden myyntiin.

Tuntipohjaisen sähkönkulutuksen etämittauksen käyttöönotto edistyi Suomessa; vuoden 2012 kolmannen neljänneksen lopussa uusi mittari oli asennettu noin 375 000 sähköverkkoasiakkaalle (160 000 vuoden 2011 lopussa). Yhteensä 620 000 asiakasta saa uuden mittarin vuoden 2013 loppuun mennessä. Uuden tuntimittausjärjestelmän etuja ovat muun muassa ajantasaiseen

sähkökäyttöön perustuva laskutus ja parempi sähkökulutuksen hallinta. Suomen uusi tuntipohjaista sähkönmittausta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2014.

Ruotsin eduskunta hyväksyi kesäkuun puolivälissä 2012 hallituksen uuden lakiesityksen, joka koskee kotitalouksien sähkön tuntimittausjärjestelmää. Lain mukaan sähköverkkoyhtiöiden on pystyttävä tarjoamaan tuntimittausjärjestelmä niille asiakkaille, jotka ovat solmineet tuntimittaukseen pohjautuvan sähkönsopimuksen. Laki astui voimaan 1.10.2012. Tavoite on, että kaikki kotitalousasiakkaat ovat tuntimittausjärjestelmän piirissä vuoden 2015 loppuun mennessä.

Sekä Suomessa että Ruotsissa on käynnissä oikeudenkäynnit, jotka liittyvät toimialan tekemiin sähkönsiirron kolmannen valvontajakson (2012-2015) sallittua tuottoa koskeviin valituksiin. Valvontajakso alkoi 1.1.2012.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa, TWh	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Ruotsi	2,7	2,7	10,2	10,3	14,2	14,1
Suomi	1,9	1,8	7,0	7,0	9,5	9,5
Norja	0,3	0,4	1,6	1,7	2,3	2,2
Viro	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Yhteensä	4,9	4,9	18,8	19,1	26,1	25,8

Sähkönjakeluasiakkaiden määrä alueittain, tuhansia	30.9.2012	30.9.2011
Ruotsi	898	893
Suomi	632	625
Norja	102	101
Viro	0	24
Yhteensä	1 632	1 643

Electricity Sales

Electricity Sales vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,2 miljoonalle kotitalousasiakkaalle. Se on Pohjoismaiden johtava ympäristömerkityn ja hiilidioksidipäästöttömän sähkön myyjä. Electricity Sales ostaa sähkönsä pohjoismaisesta sähköpörssistä.

Milj. euroa	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Liikevaihto	119	139	501	695	900	706
- sähkönmyynti	114	134	483	680	879	682
- muu myynti	5	5	18	15	21	24
Liikevoitto	11	6	33	9	3	27
Vertailukelpoinen liikevoitto	9	4	29	25	27	31
Vertailukelpoinen EBITDA	10	4	30	26	29	33
Sidottu pääoma (kauden lopussa)			7	43	11	
Sidotun pääoman tuotto, %					4,2	93,1
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %					33,5	168,5
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	0	0	0	4	5	1
Henkilöstön lukumäärä			514	507	519	

Heinä–syyskuu

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä liiketoiminta-alueen sähkönmyynti oli yhteensä 2,2 (2,4) TWh. Myyntiä laski yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestely, joka oli vielä kesken vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä, mutta joka on nyt saatettu päätökseen.

Electricity Salesin vertailukelpoinen liikevoitto oli kolmannella neljänneksellä 2012 yhteensä 9 (4) miljoonaa euroa. Asiakaskunnan laajentamiseen tähtäävät toimenpiteet ovat olleet onnistuneita.

Liikevoitto oli 11 (6) miljoonaa euroa. Siihen vaikuttivat kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö (Liite 4).

Tammi–syyskuu

Tammi-syyskuussa 2012 liiketoiminta-alueen sähkönmyynti oli yhteensä 9,0 (10,8) TWh. Myyntiä laski yritysasiakassegmentin uudelleenjärjestely, joka oli vielä kesken vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä, mutta on nyt saatettu päätökseen.

Electricity Salesin vertailukelpoinen liikevoitto oli tammi–syyskuussa 2012 yhteensä 29 (25) miljoonaa euroa.

Liikevoitto oli 33 (9) miljoonaa euroa. Siihen vaikuttivat kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö (Liite 4).

Fortum myi 18,7 %:n osuutensa ruotsalaisesta sähkön vähittäismyyntiyhtiöstä, Dala Kraftista, energiayhtiö Jämtkraft AB:lle. Kauppa astui voimaan 21.9.2012. Kaupalla ei ole merkittävää tulosvaikutusta Fortumille. Fortum kirjasi kaupasta syntyvän myyntivoiton Electricity Solutions and Distribution -divisioonan vuoden 2012 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin olivat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 376 (390) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 376 (366) miljoonaa euroa.

Tammi–syyskuussa 2012 investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin olivat 942 (962) miljoonaa euroa. Investoinnit ilman yritysostoja olivat 937 (899) miljoonaa euroa.

Fortum suunnittelee ottavansa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähköntuotanto-kapasiteetti MW	Lämmöntuotanto-kapasiteetti MW	Toimitus alkaa*
Power				
Vesivoimalaitosten perusparannus	Vesivoima	10		2012
Heat				
Klaipeda, Liettua	Jäte (CHP)	20	60	Q1 2013
Järvenpää, Suomi	Biopolttoaine (CHP)	23	63	Q2 2013
Jelgava, Latvia	Biopolttoaine (CHP)	23	45	Q3 2013
Brista, Ruotsi	Jäte (CHP)	20	57	Q4 2013
Russia**				
Nyagan 1	Kaasu (CCGT)	418		Q1 2013
Nyagan 2	Kaasu (CCGT)	418		1H 2013
Nyagan 3	Kaasu (CCGT)	418		2H 2013

*) Kaupallisen käytön aloitus, jota edeltävät esimerkiksi testikäytöt ja lupamenettelyt.

***) Kapasiteettimaksujen aloitus, jota edeltävät esimerkiksi testikäytöt ja lupamenettelyt.

Power

Fortum saattoi vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä päätökseen pienvesivoimalaitosten myynnin Suomessa. Kauppojen myyntivoitto oli 47 miljoonaa euroa, ja se kirjattiin Power-divisioonan ensimmäisen neljänneksen tulokseen.

Fortum osallistuu TVO (Teollisuuden Voima Oyj) -omistusosuutensa kautta Olkiluoto 3:n 1 600 MW:n ydinvoimalaitosyksikön rakentamiseen Suomessa. AREVA-Siemens -konsortiolta saatujen tietojen perusteella TVO arvioi, että Olkiluoto 3-ydinvoimalaitosyksikkö ei valmistu säännölliseen sähköntuotantoon vuonna 2014. Teollisuuden Voima Oyj vastaanotti kansainvälisen kauppakamarin välimiesoikeuden osapäätöksen Olkiluoto 3 -laitosyksikön toimitusta koskevien aiemmin sulkuutilille maksettujen maksuerien luovuttamisesta laitostoimittajalle. Päätös ei ota kantaa tuotantolaitoksen viivästymistä koskevaan kiistaan eikä viivästyksen liittyviin kuluihin.

Syyskuussa Teollisuuden Voima Oyj toimitti kanteen ja vastineen kansainvälisen kauppakamarin sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä Olkiluoto 3:n valmistumisen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia koskien. Kanteen rahamääräinen arvio TVO:n kustannuksista ja menetyksistä on noin 1,8 miljardia euroa. (Liite 20).

TVO:n Olkiluodon ydinvoimalaitoksen tehoa korotettiin ja turvallisuutta parannettiin vuosina 2010–2012. Sähköntuotantokapasiteetti kasvoi Olkiluoto 1 ja 2 -yksiköissä noin 20 MW/yksikkö.

Tämän lisäksi TVO on aloittanut Olkiluodon neljännen ydinvoimalaitosyksikön kilpailu- ja suunnitteluvaiheen. Fortum osallistuu tähän vaiheeseen noin 77 miljoonalla eurolla. Vuoden 2012 syyskuun loppuun mennessä TVO keräsi osakaslainoilla 50 miljoonaa euroa, josta Fortumin osuus on noin 13 miljoonaa euroa.

Heat

Fortum sai tammikuussa päätökseen Fortum Energiaratkaisut Oy:n sekä Fortum Termost AS:n myynnin EQT Infrastructure Fund:lle. Kokonaiskauppahinta velat mukaan lukien oli noin 200 miljoonaa euroa ja myyntivoitto 58 miljoonaa euroa. Fortum keskittyy strategiansa mukaisesti suuren mittakaavan kaukolämpöliiketoimintaan sekä CHP-tuotantoon.

Turun Seudun Maakaasu ja Energiantuotanto Oy:n (TSME) energiantuotanto alkoi 1.1.2012, kuten osapuolten kesken sovittiin loppuvuonna 2011. TSME on yhteisomisteinen yhtiö, joka keskittää Turun seudun energiantuotannon.

Fortum avasi helmikuussa Tukholmassa, Ruotsissa, asiakkailleen mahdollisuuden myydä ylijäämälämpönsä Fortumin lämpöverkkoon markkinahintaan. Ensimmäinen sopimus allekirjoitettiin kesäkuussa ja on osa kokeiluhanketta. Useat asiakkaat ovat kiinnostuneita asiasta ja ovat allekirjoittaneet aiesopimuksen. Ensimmäiset asiakkaat voivat myydä ylijäämälämpönsä jo vuoden 2012 aikana. Tavoitteena on, että kaikki asiakkaat voivat halutessaan myydä ylijäämälämpönsä verkkoon vuodesta 2013 alkaen.

Maaliskuussa 2012 Fortum päätti investoida 20 miljoonaa euroa uuden teknologian kaupallistamiseen rakentamalla bioöljylaitoksen Joensuun voimalaitoksen yhteyteen. Kokonaisinvestoinnin arvo on noin 30 miljoonaa euroa. Fortum on saanut hankkeelle uuden teknologian investointitukea työ- ja elinkeinoministeriöltä 8,1 miljoonaa euroa.

Huhtikuussa Fortum aloitti ensimmäisen laajasti biopolttoaineita hyödyntävän CHP-laitoksen rakentamisen Jelgavassa. Myös Baltian maiden ensimmäisen jätettä hyödyntävän CHP-laitoksen rakentaminen on jatkunut Klaipedassa suunnitellusti.

Elokuussa Latvian Jelgavassa aloitettiin etäluettavien mittareiden asennukset asiakkaille. Testin ensimmäinen vaihe saatiin onnistuneesti päätökseen syyskuun alussa ja projekti on nyt siirtynyt toiseen vaiheeseen, joka arvioidaan toteutettavan joulukuun lopulla.

Lämpöverkon uudistamista jatkettiin Puolassa tammi–syyskuussa 2012 ja samalla laitosten tehoa korotettiin. Tavoitteena on parantaa tehokkuutta ja lisätä biopolttoaineiden käyttöä. Puolan Czeszochovan CHP-laitoksessa biopolttoaineiden käyttö on kasvanut vuonna 2012: pitkän aikavälin tavoitteena on nostaa biopolttoaineiden osuus 25 %:sta 35 %:iin.

Suomessa kehitetään kaukolämmön uusia tuotteita, ja kolmannella neljänneksellä markkinoille tuli kaksi uutta testituotetta. Ruotsissa asiakkaille tarjotaan edelleen mahdollisuutta myydä ylijäämälämpöä verkkoon. Uusia asiakassopimuksia on allekirjoitettu.

Neljän CHP-laitoksen rakennustyöt edistyvät suunnitelmien mukaisesti Ruotsissa, Suomessa, Latviassa ja Liettuassa. Uuden biopolttoainesiihon ja kuljetusjärjestelmän rakentaminen on aloitettu Tukholmassa Ruotsissa. Hanke päättyy aikataulun mukaisesti vuoden 2013 lopussa ja toiminnan testaus aloitetaan vuoden 2014 alussa. Investointi nostaa biopolttoaineen osuutta lämmitysjärjestelmässä ja vähentää hiilidioksidipäästöjä 50 000 tonnilla vuosittain.

Russia

Kesäkuussa Fortum myi Surgutissa Venäjällä sijaitsevan lämpöverkkojärjestelmänsä kaupungin sähkö- ja lämpöverkkoyhtiölle, Surgut City Grid LLC:lle. Fortumilla ei ole Surgutissa omaa CHP-tuotantoa. Lisäksi Surgut sijaitsee kaukana Fortumin venäläisen tytäryhtiön, OAO Fortumin, muista toiminnoista. Kauppa saatettiin päätökseen 30.6.2012 ja siitä kirjattiin 11 miljoonan euron myyntivoitto.

Lisäksi Fortum ilmoitti rakentavansa Venäjän investioitiohjelmansa kaksi viimeistä 250 MW:n yksikköä Tšeljabinskiin Uralille. Alun perin yksiköt oli tarkoitus rakentaa Tjumenin alueelle Länsi-Siperiaan. Yksiköt kuuluvat vuonna 2008 solmitun investointivelvoitesopimuksen piiriin. Fortum on saanut siirrolle Venäjän hallituksen lopullisen hyväksynnän. Uudet yksiköt rakennetaan Chelyabinsk GRES -laitokselle. Lisäksi voimalaitoksen nykyinen laitteisto uudistetaan ja tehoa korotetaan.

Distribution

Fortumin ja Imatran Seudun Sähkön 20.12.2011 allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti Imatran Seudun Sähkö osti Distributionin Virossa sijaitsevan tytäryhtiön, Fortum Elekterin. Samalla Fortum luopui osuudestaan Imatran Seudun Sähkö Oy:ssä. Kauppa saatettiin päätökseen tammikuun 2012 alussa.

Electricity Sales

Fortum myi 18,7 %:n osuutensa ruotsalaisesta sähkön vähittäismyyntiyhtiöstä, Dala Kraftista, energiayhtiö Jämtkraft AB:lle. Kauppa astui voimaan 21.9.2012. Kaupalla ei ollut merkittävää tulosvaikutusta Fortumille. Fortum kirjasi kaupasta syntyvän myyntivoiton Electricity Solutions and Distribution -divisioonan vuoden 2012 kolmannen neljänneksen tulokseen.

Osakkeet ja osakepääoma

Fortum Oyj:n osake on noteerattu Helsingin pörssissä (NASDAQ OMX Helsinki). Tammi-syyskuussa 2012 Fortum Oyj:n osakkeiden vaihto Helsingin pörssissä oli yhteensä 392,1 (400,1) miljoonaa osaketta, arvoltaan 6 296 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein noteeraus jakson aikana oli 19,36 euroa ja alin 12,81 euroa. Volyyymilla painotettu keskiarvo oli 16,04 euroa. Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssi oli 14,33 (17,7) euroa. Fortumin markkina-arvo kolmannen neljänneksen viimeisen pörssipäivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 12 730 miljoonaa euroa.

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, BATS-, Chi-X- ja Turquoise-markkinoilla; sekä OTC-markkinoilla. Tammi-syyskuussa 2012 noin 53 % osakkeiden kokonaisvaihdosta käytiin vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla.

Vuoden 2012 syyskuun lopussa Fortum Oyj:n osakepääoma oli 3 046 185 953 euroa ja rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 888 367 045 kappaletta. Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeitaan neljänneksen päättyessä. Rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli 118 949. Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli neljänneksen lopussa 50,8 %. Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus neljänneksen lopussa oli 26,2 %.

Fortumin hallituksella ei ole yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen, optiolainojen tai uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseksi.

Konsernin henkilöstö

Fortumin toiminta on keskittynyt pääasiassa Pohjoismaihin, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Yhtiöllä on työntekijöitä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Venäjällä, Puolassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Isossa-Britanniassa. Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen lopussa henkilöstön kokonaismäärä, sisältäen kesätyöntekijät, oli 10 584 (11 041).

Vuoden 2012 toisen neljänneksen lopussa Power-divisioonassa oli 1 921 (1 902) työntekijää, Heat-divisioonassa 2 341 (2 627), Russia-divisioonassa 4 270 (4 488), Distributionissa 870 (894) ja Electricity Salesissa 514 (507). Muun henkilöstön määrä oli 668 (623).

Tutkimus ja kehitys

Kestävä kehitys on keskeinen osa Fortumin strategiaa. Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) edistää ympäristömyönteisten energiaratkaisujen toteuttamista. Investoinnit uusiutuvan energiantuotannon kehittämiseen, kuten aalto- ja aurinkoenergiaan, ovat olennainen osa Fortumin strategiaa.

Tammi–syyskuun 2012 aikana Fortum päätti investoida uuden teknologian kaupallistamiseen rakentamalla bioöljylaitoksen Joensuun voimalaitoksen yhteyteen. Integroitu nopeapyrolyysitekнологiaan perustuva bioöljylaitos on teollisessa mittakaavassa ensimmäinen laatuaan koko maailmassa. Uuden teknologian kehittäminen ja konseptointi on tehty yhteistyössä Fortumin, Metson, UPM:n ja VTT:n kanssa (osana TEKESin Biorefine-ohjelmaa). Joensuun CHP-laitokseen integroitava bioöljylaitos tuottaa sähkön ja kaukolämmön lisäksi tulevaisuudessa 50 000 tonnia bioöljyä vuosittain. Bioöljyn raaka-aineena käytetään metsähaketta sekä muuta puubiomassaa.

Tämän lisäksi Fortum tukee Lappeenrannan teknillisen yliopiston uutta aurinkotalousprofessori-hanketta. Professori on tutkimusalallaan ensimmäinen Suomessa, ja se vahvistaa Lappeenrannan teknillisen yliopiston sähkö-, energia- ja ympäristötekniikan opetustarjontaa. Fortum on myös sijoittanut lisää pääomaa Suomalaisen AW-Energy Oy:n kehittämään aaltoenergiateknologiaan ja allekirjoittanut Nissanin kanssa pikalatauspisteitä koskevan yhteistyösopimuksen Pohjoismaissa. Sopimuksen tarkoituksena on luoda sähköautoille pikalatauspisteiden verkosto ja tehdä näin sähköautosta helppokäyttöinen vaihtoehto kaikille autoilijoille. Kyse on yhdestä Pohjoismaiden suurimmista pikalatauspiste-hankkeista tähän mennessä.

Fortumin raportoi tutkimus- ja kehitysmenot vuositasona. Vuonna 2011 Fortumin T&K-menot olivat 38 miljoonaa euroa (30 miljoonaa vuonna 2010) eli 0,6 % liikevaihdosta (0,5 % vuonna 2010) ja 1,1 % kaikista kuluista (0,8 % vuonna 2010).

Kestävä kehitys

Fortum pyrkii ottamaan huomioon liiketoiminnassaan tasapainoisesti taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Kestävän kehityksen ohjelma määrittelee konsernitason, toimintaa ohjaavat tavoitteet ja niiden seurannassa käytettävät avainmittarit. Niiden perusteella divisioonat ovat asettaneet omat divisioonatason tavoitteensa ja mittarinsa sekä määritelleet toimenpiteet, joilla tavoitteet saavutetaan.

Yhtiö on listattuna maailmanlaajuisessa Dow Jones Sustainability World -indeksissä ja on indeksin ainoa pohjoismainen sähkö- ja lämpöyhtiö. Fortum on listattu myös Global Carbon Disclosure Leadership-indeksissä, STOXX Global ESG Leaders -indekseissä sekä NASDAQ OMX:n ja GES Investment Servicen uudessa OMX GES Sustainability Finland -indeksissä.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisen vastuun keskeisiä tekijöitä ovat kilpailukyky, taloudellinen menestys ja markkinaehtoinen tuotanto. Tavoitteena on luoda pitkällä aikavälillä taloudellista arvoa, kannattavaa kasvua ja lisäarvoa osakkeenomistajille, asiakkaille, työntekijöille, tavarantoimittajille sekä muille avainsidosryhmille yhtiön toiminta-alueilla. Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum mittaa taloudellista menestystään tunnusluvuilla, joita ovat sijoitetun pääoman tuotto (tavoite: 12 %), oman pääoman tuotto (tavoite: 14 %) ja pääomarakenne (tavoite: vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate eli EBITDA noin 3). Lisäksi Fortum käyttää GRI:n (Global Reporting Initiative) G3.1-indikaattoreita soveltuvin osin taloudellisesta vastuusta raportointiin.

Ympäristövastuu

Ilmastonmuutoksen hillitseminen, luonnonvarojen tehokas käyttö sekä energiantuotannon, jakelun ja toimitusketjun ympäristövaikutusten hallinta ovat keskeinen osa Fortumin ympäristövastuuta. Yhtiön osaaminen CO₂-päästöttömässä vesi- ja ydinvoimatuotannossa sekä energiatehokkaassa CHP-tuotannossa korostuvat ympäristövastuun alueella. Fortumin konsernitason ympäristötavoitteet liittyvät hiilidioksidipäästöihin, energiatehokkuuteen ja ympäristösertifikaatteihin. Lisäksi divisioonat ovat määrittäneet oman toimintansa ympäristötavoitteet. Ympäristötavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla.

Fortumin ilmastotavoitteet seuraavalle viidelle vuodelle ovat: sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt EU:n alueella alle 80 grammaa kilowattitunnilta (g/kWh) ja kokonaisenergiantuotannon (sähkö ja lämpö) hiilidioksidin ominaispäästöt alle 200 g/kWh, kattaen kaikki toimintamaat. Molemmat tavoitteet on laskettu viiden vuoden keskiarvona.

Syyskuun 2012 lopussa sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöjen viiden vuoden keskiarvo EU:n alueella oli 61 g/kWh ja kokonaisenergiantuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt olivat 176 g/kWh. Molemmat olivat tavoitetasoa parempia tuloksia. Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt tammi–syyskuussa 2012 olivat 14,4 (17,5) miljoonaa tonnia (Mt), josta 3,1 (6,4) Mt kuului EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piiriin.

Tammi–syyskuussa 2012 Fortumin sähköntuotannosta 68 % (62 %) oli hiilidioksidipäästötöntä. Fortumin tuotannosta EU:n alueella 94 % (84 %) oli hiilidioksidipäästötöntä. Hiilidioksidipäästöttömän sähkön osuuden kasvu johtuu pääasiassa siitä, että vuonna 2012 hiililauhdevoimaa on tuotettu Inkoon ja Meri-Porin voimalaitoksilla hyvin vähän.

Polttoaineen käytön tehokkuus viiden vuoden keskiarvona oli 67 %, kun tavoite on >70 %. Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen lopussa yhteensä 99 % Fortumin toiminnoista EU:n alueella oli ISO 14001 -ympäristösertifioituja. OAO Fortumin toiminnot Venäjällä saivat sertifikaatin elokuussa.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Kokonaispäästöt	3,7	3,5	14,4	17,5	23,6	20,4
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	0,6	0,7	3,1	6,4	8,3	4,9
Myönnetyt päästöoikeudet					6,8	
Päästöt Venäjällä	3,2	2,9	11,1	10,5	14,8	15,3

Fortumin sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt (g/kWh)	III/12	III/11	I-III/12	I-III/11	2011	LTM
Kokonaispäästöt	176	160	173	202	192	169
Päästöt EU:ssa	20	26	38	100	88	43
Päästöt Venäjällä	570	542	525	491	483	508

Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisen vastuun osa-alueella Fortumin innovaatiot sekä vähäpäästöisen sähkön ja lämmön toimitusvarmuus tukevat yhteiskunnan kehittämistä ja lisäävät hyvinvointia. Painotamme hyvänä yrityskansalaisena toimimista sekä turvallisten työolojen varmistamista kaikissa Fortumin toimipaikoissa työskenteleville työntekijöille ja urakoitsijoille. Työturvallisuudelle on asetettu konserninlaajuiset tavoitteet. ISO 14001 -sertifiointin lisäksi tavoitteena on OHSAS 18001 -sertifiointi kaikille operatiivisten toimintojen johtamisjärjestelmille. Tammi–syyskuun 2012 aikana omien työntekijöiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) pysyi hyvällä tasolla ja oli 1,6 (1,7). Venäjällä tapahtui huhtikuussa valitettava urakoitsijan kuolemaan johtanut onnettomuus

rakennustyömaalla. Fortumin turvallisuustavoite työntekijöiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuudeksi on vähemmän kuin 1 miljoonaa työtuntia kohti omalle henkilöstölle. Tämä kuvastaa konsernin nollatoleranssia tapaturmille.

Fortum harjoittaa liiketoimintaa liikekumppaneiden kanssa, jotka toimivat vastuullisesti ja noudattavat sekä Fortumin Toimintaohjetta (Code of Conduct) että Fortumin Toimintaohjetta palvelun- ja tavarantoimittajille (Supplier Code of Conduct). Tammi–syyskuun aikana Fortum suoritti kahdeksan toimittaja-auditointia. Vuoden 2012 alkupuolella Fortum liittyi Better Coal Initiative -järjestöön, jonka tavoitteena on vastuullisen toiminnan jatkuva parantaminen hiilen hankintaketjussa.

Muutoksia Fortumin johtoryhmässä

Fortumin uudeksi talousjohtajaksi (CFO) valittiin valtiotieteiden maisteri Markus Rauramo (43). Hän on Fortumin johtoryhmän jäsen ja raportoi Fortumin toimitusjohtaja Tapio Kuulalle. Markus Rauramo siirtyi Fortumiin Stora Ensosta, missä hän on toiminut useissa johtotehtävissä vuodesta 1993, viimeksi talousjohtajana. Markus Rauramo aloitti Fortumissa elokuussa 2012 ja talousjohtajana 1.9.2012.

Fortumin pitkäaikainen talousjohtaja Juha Laaksonen siirtyy työsopimuksensa mukaisesti eläkkeelle vuoden 2013 alussa.

Yhtiökokous 2012

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 11.4.2012. Yhtiökokous vahvisti emoyhtiön ja konsernin vuoden 2011 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden Fortumin hallintoneuvoston jäsenille 1.1.–4.4.2011 väliseltä ajalta sekä hallitukselle ja toimitusjohtajalle koko vuodelta 2011.

Yhtiökokous päätti, että vuodelta 2011 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä oli 16.4.2012, ja osinko maksettiin 23.4.2012.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi seitsemän. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Sari Baldauf, hallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin Christian Ramm-Schmidt ja hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Minoo Akhtarzand, Heinz-Werner Binzel, Ilona Ervasti-Vaintola ja Joshua Larson. Uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Kim Ignatius.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten palkkiot seuraavasti: puheenjohtaja 75 000 euroa/vuosi, varapuheenjohtaja 57 000 euroa/vuosi ja hallituksen jäsenet 40 000 euroa/vuosi. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimivalle jäsenelle maksetaan 57 000 euroa/vuosi siinä tapauksessa, että hän ei samalla toimi hallituksen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana. Lisäksi hallituksen ja sen valiokuntien kokouksista maksetaan 600 euron palkkio. Kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena Suomen ulkopuolella Euroopassa asuville hallituksen jäsenille ja kolminkertaisena Euroopan ulkopuolella asuville hallituksen jäsenille. Hallituksen jäsenten matkakulut korvataan yhtiön matkustussäännön mukaisesti.

Yhtiökokous päätti asettaa nimitystoimikunnan valmistelemaan hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitystoimikuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat ja toimikuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja. Nimitystoimikunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja, ja valiokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Nimitystoimikunnan tulee antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle viimeistään varsinaista yhtiökokousta edeltävän helmikuun 1. päivänä.

Varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin uudelleen KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy. Yhtiökokous päätti maksaa tilintarkastajalle palkkiota yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Tapauksia katsauskauden jälkeen

Euroopan komissio

Euroopan komissio julkisti ydinvoimalaitosten stressitestejä koskevan loppuraporttinsa 4.10.2012. Johtopäätös oli, että Loviisan voimalaitos on perusratkaisuiltaan riittävä ulkoisille häiriötekijöille. Lisäksi Fortum on parantanut Loviisan voimalaitoksen turvallisuutta kattavin toimenpitein jo useiden vuosikymmenien ajan. Loviisan voimalaitokselle vaaditut toimenpiteet voidaan toteuttaa vuotuisten investointiohjelmien puitteissa, eikä niillä ole vaikutusta voimalaitoksen käytettävyyteen.

Fortumin osittain omistamat ydinvoimalaitokset Ruotsissa, OKG AB Oskarshamnissa ja FKA Forsmarkissa, ovat toimittaneet suunnitelmat turvallisuuden parantamisesta 15.9. mennessä Ruotsin säteilyturvallisuusviranomaisen (SSM) pyynnön mukaisesti. Viranomaisen arvioi kansallisen suunnitelman olevan valmis vuoden 2012 loppuun mennessä. Suunnitelmassa linjataan, kuinka SSM ja ruotsalaiset ydinvoimaluvanhaltijat noudattavat Eurooppa-neuvoston Fukushima-onnettomuuden jälkeen vaatimia turvallisuusselvityksiä.

Fortumin mielestä ydinvoimalaitosten turvallisuusvaatimusten harmonisointi on välttämätöntä. Yhtiö pitää tärkeänä, että ydinvoimalaitosten valvontavastuu on kansallisilla viranomaisilla. Ydinvoiman lainsäädäntö pitäisi implementoida Pariisin yleissopimuksen raamien mukaisesti ja harmonisoida koko Euroopan tasolla.

Hafslund

Fortumin osakkuusyhtiö Hafslund (Fortumin omistusosuus 34,1 %) ilmoitti 16.10, että sen kolmannen neljänneksen tulosta verojen jälkeen rasittaa -551 miljoonan Norjan kruunun kertaluonteinen alaskirjaus ja varaus. Yhtiön mukaan tämä johtuu haastavasta markkinatilanteesta ja BioWood Norway AS:n ja Bio-El Fredrikstadin negatiivisesta tuloskehityksestä sekä meneillään olevaan verokiistaan liittyvästä varauksesta. Fortum kirjaa osuutensa alaskirjauksesta ja varauksesta, noin -25 miljoonaa euroa, viimeisen vuosineljänneksen tulokseensa.

Muutoksia Fortumin johtoryhmässä

KTM Helena Aatinen on nimitetty Fortumin viestintäjohtajaksi ja yhtiön johtoryhmän jäseneksi. Hän raportoi toimitusjohtaja Tapio Kuulalle.

Konsernin johtoryhmän jäsen ja konsernin viestinnästä, yhteiskuntasuhteista ja kestävästä kehityksestä vastannut Anne Brunila aloitti Fortumissa syyskuussa 2009. Hän jättää tehtävänsä omasta pyynnöstään. Anne Brunila jatkaa sovituissa kehitystehtävissä keväseen 2013 ja raportoi toimitusjohtaja Tapio Kuulalle.

Muutokset astuvat voimaan 1.11.2012.

Näkymät

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos on altis useille strategisille, poliittisille, taloudellisille ja operatiivisille riskeille. Fortumin tuloksen kannalta tärkein tekijä on sähkön tukkuhinta Pohjoismaissa. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä Pohjoismaissa ovat tarjonnan ja kysynnän tasapaino, polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hinnat sekä vesitilanne. Fortumin investointiohjelman valmistuminen Venäjällä on myös yksi yhtiön tuloskasvun avaintekijöistä.

Maailmantalouden epävarmuuden jatkuminen ja epävakaa taloustilanne Euroopassa heikentävät erityisesti euroalueella talouskasvun ja elpymisen näkymiä keskipitkällä aikavälillä. Yleinen talouden epävarmuus vaikuttaa raaka-aineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hintoihin. Tämä ja Pohjoismaiden runsas vesitilanne saattavat ylläpitää sähkön tukkuhinnan laskupainetta Pohjoismaissa lyhyellä aikavälillä. Venäjän liiketoiminnan osalta avaintekijöitä ovat sähkön tukku- ja kapasiteettimarkkinoiden sääntelyn kehitys sekä investointiohjelmaan sisältyviin hankkeisiin liittyvät operatiiviset riskit. Kaikilla alueilla polttoaineiden hinnat ja voimalaitosten käytettävyyden vaikuttavat myös kannattavuuteen. Lisäksi talouden turbulenssin seurauksena suuremmilla valuuttakurssivaihteluilla voi erityisesti Ruotsin kruunun ja Venäjän ruplan osalta olla sekä muunto- että transaktiovaikutuksia Fortumin tulokseen.

Pohjoismaiset markkinat

Makrotalouden epävarmuudesta huolimatta sähkön osuus kokonaisenergiankulutuksesta jatkaa kasvuaan. Fortum arvioi vuosittaisen sähkönkulutuksen kasvavan lähivuosina Pohjoismaissa keskimäärin 0,5 %, mutta lähimpien vuosien kasvuvauhti riippuu paljolti Euroopan ja etenkin Pohjoismaiden makrotalouden kehityksestä.

Kolmannella neljänneksellä öljyn hinta laski tasaisesti, kun taas hiilen hinnanlasku tasaantui neljänneksen loppua kohti. CO₂-päästöoikeuksien (EUA) hinnat heikentyivät hieman neljänneksen aikana. Sähkön termiinihinnat seuraaville 12 kuukaudelle laskivat sekä Pohjoismaissa että Saksassa.

Lokakuun 2012 puolivälissä hiilen termiinihintaa (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2012 oli noin 88 Yhdysvaltain dollaria tonnilta ja hiilidioksidipäästöoikeuksien markkinahinta vuodelle 2012 noin 8 euroa hiilidioksiditonnia kohti.

Lokakuun 2012 puolivälissä sähkön termiinihintaa Nord Poolissa loppuvuodelle 2012 oli noin 39 euroa/MWh. Sähkön termiinihintaa vuodelle 2013 oli noin 38 euroa/MWh ja vuodelle 2014 noin 39 euroa/MWh. Saksassa sähkön termiinihintaa loppuvuodelle 2012 oli noin 47 euroa/MWh ja vuodelle 2013 noin 47 euroa/MWh.

Lokakuun puolivälissä 2012 Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin 8 TWh keskimääräistä suuremmat ja 4 TWh yli vuoden 2011 vastaavan tason.

Power

Fortumin Power-divisioonan pohjoismaiseen sähkönhintaan vaikuttavat muun muassa suojausasteet, suojaushinta, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyyden ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Mikäli sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, Power-divisioonan pohjoismaisen sähkön tukkumyyntihinnan 1 euron muutos megawattituntia kohti johtaa noin 45 miljoonan euron muutokseen Fortumin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Lisäksi Power-divisioonan vertailukelpoiseen liikevoittoon vaikuttaa mahdollinen lämpövoimat tuotannon määrä ja siitä saatava tuotto.

Ruotsin ydinvoimalaitoksissa meneillään olevat monivuotiset investointiohjelmat parantavat turvallisuutta ja käytettävyyttä sekä lisäävät nykyisten laitosten kapasiteettia. Investointiohjelmien toteuttaminen saattaa vaikuttaa käytettävyyteen. Investointiohjelmat vaikuttavat Fortumin ydinvoimaosakkuusyhtiöiltään ostaman sähkön hankintakustannuksiin lisäämällä poistoja ja rahoituskuluja.

Fukushiman onnettomuuden jälkeen koko Euroopassa on suoritettu turvallisuusselvityksiä. Maaliskuussa 2012 useissa Euroopan ydinvoimalaitoksissa, mukaan lukien Loviisan ydinvoimalaitos, on suoritettu niin sanottuja vertaisarviointeja osana turvallisuusselvitystä. Euroopan komissio jätti Eurooppa-neuvostolle kansallisten raporttien pohjalta laaditun kokonaisraportin lokakuussa 2012. Joitakin uusia turvallisuusvaatimuksia esitettiin jo keväällä suoritettuna.

Ydinvoimalaitosten katselmuksen pohjalta. Vaadittavat parannukset voidaan toteuttaa ydinvoimalaitosten suunniteltujen, vuotuisten investointiohjelmien puitteissa.

Ydinjätemaksut ja -vakuudet päivitetään Ruotsin lainsäädännön mukaisesti säännöllisin väliajoin. Hallitus päätti joulukuun 2011 lopussa maksuista ja takuista jaksolle 2012–2014. Kyseisellä jaksolla niiden negatiivisen vaikutuksen Fortumin vertailukelpoiseen liikevoittoon arvioidaan olevan 15 miljoonaa euroa vuodessa.

Ydinvoiman polttoainekustannusten arvioidaan nousevan noin 15 miljoonaa euroa kaikissa Fortumin voimalaitoksissa vuonna 2012, mikä johtuu sekä uraanin että sen rikastamisen markkinahinnan noususta.

Venäjä

Venäjän sähkön tukkumarkkinat vapautettiin vuoden 2011 alussa. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt kuitenkin myyvät edelleen kotitalouksien ja eräiden kuluttajaryhmien (Pohjois-Kaukasia, Tuvan tasavalta, Burjatian tasavalta) kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla.

Kapasiteettimaksut hallituksen investointivelvoitesopimukseen kuulumattomalle kapasiteetille määräytyvät huutokaupalla (CCS – ”vanha kapasiteetti”). Vuotta 2012 koskeva kapasiteettihuutokauppa pidettiin syyskuussa 2011. Suurin osa Fortumin voimalaitoksista tuli valituksi huutokaupassa, ja hinnat olivat lähellä vuoden 2011 hintatasoa. Noin 4 % (120 MW) vanhasta kapasiteetista jäi huutokaupan ulkopuolelle tiukentuneiden teknisten vähimmäisvaatimusten vuoksi. Tämä kapasiteetti saa kuitenkin markkinoiden keskimääräisen kapasiteettihinnan mukaisia kapasiteettimaksuja vielä kahden vuoden ajan. Vuoden 2013 kapasiteettimarkkinoiden huutokauppaan sallittiin sama määrä Fortumin vanhaa kapasiteettia kuin vuonna 2011 pidettyyn, vuotta 2012 koskevaan huutokauppaan.

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määriteltävä riittävän investointituoton varmistamiseksi.

OAO Fortumin uusi kapasiteetti (CSA) on tärkeä tuloskasvuun vaikuttava tekijä Venäjällä. Tuotantovolyymien kasvu tuo lisää myyntituloja ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan myös huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Saatavat maksut kuitenkin vaihtelevat ajankohdan sekä voimalaitosten iän, koon, sijainnin, tyyppin ja käytettävyyden mukaan. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu kapasiteettimarkkinoita koskevien sääntöjen (Capacity Supply Agreement) mukaisesti. Viranomaisen tarkastelee tuottoja sähkömarkkinoilla kolmen ja kuuden vuoden kuluttua ja on mahdollista, että myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja arvioidaan uudelleen. Uuden kapasiteetin kapasiteettimaksut voivat vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta.

Fortumin investointiohjelman suurimpien uusien yksiköiden käyttöönottoa Nyaganissa lykättiin toistamiseen hieman vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Pääurakoitsijan kanssa käydään keskusteluja ja Fortumin arvion mukaan Nyagan 1 otetaan käyttöön vuoden 2013 ensimmäisen neljänneksen aikana ja Nyagan 2 vuoden 2013 ensimmäisen puolen vuoden aikana rakentamisessa tapahtuneiden viivästysten vuoksi. Tämä ei vaikuta investointiohjelman kokonaisaikatauluun tai sen taloudellisiin tavoitteisiin. Fortum teki vuonna 2008 varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Urakoitsijan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Fortum saa asianmukaisen korvauksen vahingoista, jotka johtuvat urakoitsijan viivästymisistä.

Kesäkuussa Fortum ilmoitti rakentavansa Venäjän investointiohjelmansa kaksi viimeistä 250 megawatin (MW) yksikköä Tšeljabinskiin Uralille. Alun perin yksiköt oli tarkoitus rakentaa Tjumenin alueelle Länsi-Siperiaan. Yksiköt kuuluvat vuonna 2008 solmitun investointivelvoitesopimuksen piiriin. Uudet yksiköt rakennetaan Chelyabinsk GRES -laitokselle. Lisäksi voimalaitoksen nykyinen laitteisto uudistetaan ja tehoa korotetaan. Fortum suunnittelee ottavansa käyttöön 2,5 miljardin euron investointiohjelmansa viimeiset uudet voimalaitosyksiköt vuoden 2014 loppuun mennessä.

Investointiohjelman loppuosan arvo on lokakuussa 2012 syyskuun 2012 lopun valuuttakursseilla laskettuna noin 750 miljoonaa euroa.

Meneillään olevan investointiohjelman valmistumisen jälkeen Fortumin tavoitteena on saavuttaa noin 500 miljoonan euron liikevoittotaso ja tuottaa positiivista taloudellista lisäarvoa Russia-divisioonassa.

Venäjällä on perustettu komissio kehittämään maan lämpömarkkinaa. Tärkeimmät asiat liittyvät lämpömarkkinan sääntelyyn, keskitettyyn kaukolämpöön ja yhteistuotannon tehokkuuteen.

Venäjän hallitus nostaa todennäköisesti kaasun hintoja 1.7.2013 alkaen; korotuksen arvioidaan olevan 15 %.

Tehostamisohjelma 2013-2014

Fortum on käynnistänyt tehostamisohjelman ylläpitääkseen ja vahvistaakseen strategista joustavuuttaan sekä kilpailukykyään yhä haastavammassa liiketoimintaympäristössä. Ohjelmalla pyritään lisäksi varmistamaan yhtiön taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen myös jatkossa.

Tavoitteena on vahvistaa yhtiön kassavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014. Tämä toteutetaan vähentämällä käyttöomaisuusinvestointeja 250-350 miljoonalla eurolla, myymällä ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta noin 500 miljoonalla eurolla, vähentämällä toiminnan kiinteitä kuluja ja vapauttamalla käyttöpääomaa. Vuoden 2014 lopussa yhtiön kulutason, sisältäen kasvuprojektit, arvioidaan olevan noin 150 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2012.

Käyttöomaisuusinvestoinnit ja -myynnit

Fortum on päivittänyt käyttöomaisuusinvestointien ennustettaan. Fortum odottaa investointien olevan noin 1,5 miljardia euroa vuonna 2012, noin 1,1–1,4 miljardia euroa vuonna 2013 ja 0,9–1,1 miljardia euroa vuonna 2014. Luvut eivät sisällä mahdollisia yritysostoja. Pääasiallinen syy korkeampiin käyttöomaisuusinvestointeihin vuonna 2012 on Venäjän investointiohjelman aikataulun nopeuttaminen. Vuosittaisten kunnossapitoinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2012 noin 500–550 miljoonaa euroa eli hieman alle poistojen tason.

Aikaisempi ohjeistus: Tällä hetkellä Fortum arvioi vuoden 2012 käyttöomaisuusinvestointien olevan noin 1,6–1,8 miljardia euroa ja vuosina 2013–2014 noin 1,1–1,4 miljardia euroa. Luvut eivät sisällä mahdollisia yritysostoja.

Verotus

Fortumin vuoden 2012 veroasteeksi arvioidaan 19–21 %, kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta, verovapaita myyntivoittoja ja kertaluonteisia eriä ei oteta huomioon. Suomen yritysverokantaa laskettiin 26 %:sta 24,5 %:iin 1.1.2012. Ruotsissa, budjettiesityksen mukaan yritysten veroastetta lasketaan 26,3 %:sta 22 %:iin 1.1.2013 alkaen.

Ruotsissa on meneillään kiinteistöjen verotusarvojen päivitys vuodelle 2013. Tämän odotetaan valmistuvan vuoden 2012 lopulla. Päivitys tehdään kuuden vuoden välein.

Suomen hallitus ilmoitti maaliskuussa 2012, että niin sanottu windfall-vero otetaan käyttöön vuonna 2014.

Suojaukset

Syyskuun 2012 lopussa noin 70 % Power-divisioonan arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 48 euroon/MWh loppuvuodeksi 2012. Vastaavat luvut kalenterivuodeksi 2013 olivat noin 60 % noin 45 euroon/MWh ja kalenterivuodeksi 2014 noin 30 % noin 43 euroon/MWh.

Fortumin Power-divisioonan pohjoismainen suojaushinta ei sisällä lämpövoimatuotannon marginaalin suojausta. Suojausasteeseen eivät myöskään sisälly Fortumin hiililauhdevoiman fyysiset volyymit tai suojaukset eikä divisioonan sähköntuonti Venäjältä.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannais sopimuksilla, suurimmaksi osaksi Nord Poolin termiineillä.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Hafslundin julkistamien alaskirjausten ja varausten arvioidaan vaikuttavan Fortumin tulokseen -25 miljoonalla eurolla tai noin -0,03 eurolla per osake. Vaikutus kirjataan neljännen vuosineljänneksen tulokseen konsernin kirjauskäytännön mukaisesti.

Osingonmaksu

Yhtiökokous päätti, että vuodelta 2011 maksetaan osinkoa 1,00 euroa osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä oli 16.4.2012, ja osinko maksettiin 23.4.2012.

Espoo, 18.10.2012
Fortum Oyj
Hallitus

Lisätietoja:
Tapio Kuula, toimitusjohtaja, puh. +358 10 452 4112
Markus Rauramo, talousjohtaja, puh. +358 10 452 1909

Fortumin sijoittajasuhteet, Sophie Jolly, +358 10 453 2552, Rauno Tiihonen, +358 10 453 6150 ja Janna Haahtela +358 10 453 2538 / investors@fortum.com

Tiivistetty osavuositarkastus on laadittu EU:ssa hyväksytyyn IAS 34, Osavuositarkastukset-standardin mukaisesti. Osavuositarkastus ei ole tilintarkastettu.

Tulostiedotus vuonna 2013:

- Tilinpäätöstiedote vuodelta 2012 julkaistaan 31.1.2013 noin klo 9.00
- Osavuositarkastus tammi–maaliskuulta julkaistaan 25.4.2013 noin klo 9.00
- Osavuositarkastus tammi–kesäkuulta julkaistaan 19.7.2013 noin klo 9.00
- Osavuositarkastus tammi–syyskuulta julkaistaan 23.10.2013 noin klo 9.00

Fortumin vuoden 2012 tilinpäätös ja toimintakertomus julkaistaan viimeistään viikolla 12.

Fortumin varsinainen yhtiökokous pidetään 9.4.2013, ja mahdolliset vuodelle 2013 suunnitellut osingonjakoon liittyvät päivämäärät ovat:

- Osingon irtoamispäivä 10.4.2013
- Osingonmaksun täsmäytyspäivä 12.4.2013
- Osingonmaksupäivä 19.4.2013

Jakelu:
NASDAQ OMX Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet
www.fortum.fi

Osavuositarkastukseen liittyvää lisätietoa, mukaan lukien vuosineljänneksitaulukot, on Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.com/sijoittajat.

Osavuositarkastuksen taulukot

	Sivu
Lyhennetty konsernin tuloslaskelma	30
Lyhennetty konsernin tase	32
Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	33
Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma	34
Nettovelan muutokset ja tunnusluvut	36
Konsernin lyhennetyn osavuositarkastuksen liitetiedot	37
Tunnuslukujen laskentakaavat	50
Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat	52
Tuotanto- ja myyntivolyymit	53

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Liikevaihto	4	1 140	1 144	4 325	4 494	6 161	5 992
Muut tuotot		33	18	63	51	91	103
Materiaalit ja palvelut		-483	-438	-1 816	-1 907	-2 566	-2 475
Henkilöstökulut		-128	-116	-409	-387	-529	-551
Poistot ja arvonalentumiset	4,10,11	-168	-147	-489	-451	-606	-644
Muut kulut		-174	-164	-522	-506	-749	-765
Vertailukelpoinen liikevoitto		220	297	1 152	1 294	1 802	1 660
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		3	17	90	529	600	161
Liikevoitto		223	314	1 242	1 823	2 402	1 821
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4, 12	7	-2	26	72	91	45
Korkokulut		-77	-74	-228	-206	-284	-306
Korkotuotot		13	13	41	43	56	54
Johdannaisten käyvän arvon muutokset		-8	1	-16	-2	5	-9
Muut rahoituserät - netto		-10	-12	-28	-34	-42	-36
Rahoitustuotot ja -kulut		-82	-72	-231	-199	-265	-297
Voitto ennen veroja		148	240	1 037	1 696	2 228	1 569
Tuloverot	8	-30	-46	-195	-278	-366	-283
Kauden voitto		118	194	842	1 418	1 862	1 286
Jakautuminen:							
Emoyhtiön omistajille		125	198	806	1 348	1 769	1 227
Määräysvallattomille omistajille		-7	-4	36	70	93	59
		118	194	842	1 418	1 862	1 286
Osakekohtainen tulos (euroa per osake)							
Laimentamaton		0,14	0,23	0,91	1,52	1,99	1,38
Laimennettu		0,14	0,23	0,91	1,52	1,99	1,38

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Vertailukelpoinen liikevoitto	220	297	1 152	1 294	1 802	1 660
Kertaluonteiset erät (luovutusvoitot ja -tappiot)	1	0	122	275	284	131
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	10	23	-8	272	344	64
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	-8	-6	-24	-18	-28	-34
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	3	17	90	529	600	161
Liikevoitto	223	314	1 242	1 823	2 402	1 821

Lyhennetty konsernin laaja tuloslaskelma

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	2010
Kauden voitto	118	194	842	1 418	1 862	1 354
Muut laajan tuloksen erät						
Kassavirran suojaukset						
Käyvän arvon muutokset	-44	48	39	193	299	-583
Siirrot tuloslaskelmaan	-40	68	-128	399	480	1
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin	0	-10	-4	-16	-23	-16
Verot	21	-26	23	-149	-195	151
Nettosijoitusten suojaus						
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	2	2	-1
Verot	0	0	0	0	0	0
Myytavissä olevat rahoitusvarat						
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	-1	-1	0
Muuntoerot	163	-233	233	-241	-75	344
Osuus osakkuusyritysten muista laajan tuloksen eristä ¹⁾	0	-1	-11	0	2	-69
Muut muutokset	0	-1	0	6	3	-16
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen	100	-155	152	193	492	-189
Laaja tulos yhteensä	218	39	994	1 611	2 354	1 165
Laajan tuloksen jakautuminen						
Emoyhtiön omistajille	205	55	933	1 558	2 255	1 064
Määräysvallattomille omistajille	13	-16	61	53	99	101
	218	39	994	1 611	2 354	1 165
¹⁾ Josta Hafslund ASA:n omistamien REC:n osakkeiden käyvän arvon muutosta ml. muuntoerot	-	0	-	0	0	-77

Lyhennetty konsernin tase

milj. euroa		Liite	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet	10		418	393	433
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	11		16 291	14 589	15 234
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4, 12		2 049	1 961	2 019
Osuus valtion ydinjätehuoltorahastosta	14		670	646	653
Varat etuusperusteisista eläkejärjestelyistä			60	67	60
Muut pitkäaikaiset sijoitukset			68	71	69
Laskennalliset verosaamiset			152	148	150
Johdannaisinstrumentit	5		465	321	396
Pitkäaikaiset korolliset saamiset			1 303	1 142	1 196
Pitkäaikaiset varat yhteensä			21 476	19 338	20 210
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus			487	471	528
Johdannaisinstrumentit	5		326	291	326
Myyntisaamiset ja muut saamiset			739	724	1 020
Pankkitalletukset			-	119	-
Rahat ja pankkisaamiset			1 117	566	731
Likvidit varat	13		1 117	685	731
Myytävänä olevat omaisuuserät ¹⁾	6		-	-	183
Lyhytaikaiset varat yhteensä			2 669	2 171	2 788
Varat yhteensä			24 145	21 509	22 998
OMA PÄÄOMA					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
Osakepääoma			3 046	3 046	3 046
Ylikurssirahasto			73	73	73
Kertyneet voittovarot			6 439	5 754	6 318
Muut oman pääoman erät			117	57	195
Yhteensä			9 675	8 930	9 632
Määräysvallattomat omistajat			564	490	529
Oma pääoma yhteensä			10 239	9 420	10 161
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen vieras pääoma					
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	13		8 277	6 901	6 845
Johdannaisinstrumentit	5		207	160	192
Laskennalliset verovelat			2 087	1 885	2 013
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	14		670	646	653
Muut varaukset	15		218	212	205
Eläkevelvoitteet			26	28	26
Muu pitkäaikainen vieras pääoma			467	468	465
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä			11 952	10 300	10 399
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	13		604	713	925
Johdannaisinstrumentit	5		445	229	219
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma			905	847	1 265
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6		-	-	29
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä			1 954	1 789	2 438
Vieras pääoma yhteensä			13 906	12 089	12 837
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä			24 145	21 509	22 998

¹⁾ Myytävänä olevat omaisuuserät 31.12.2011 sisältää kassavaroja 16 miljoonaa euroa.

Lyhennetty laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Kertyneet voittovar		Muut oman pääoman erät			Emo- yhtiön omistajat	Määräys- vallat- tomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
			Kertyneet voitto- varat	Muunto- erot	Kassavirta- suojauskset	Muut laajan tuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- yhtiöissä			
Oma pääoma 31.12.2011	3 046	73	6 670	-352	136	-2	61	9 632	529	10 161
Kauden tulos			806					806	36	842
Muuntoerot				205	6		4	215	28	243
Kauden muut laajan tuloksen erät					-73		-15	-88	-3	-91
Laaja tulos yhteensä			806	205	-67	0	-11	933	61	994
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-26	-26
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä								0	1	1
Muut			-2					-2	-1	-3
Oma pääoma 31.9.2012	3 046	73	6 586	-147	69	-2	50	9 675	564	10 239
Oma pääoma 31.12.2010	3 046	73	5 726	-278	-419	0	62	8 210	532	8 742
Kauden tulos			1 348					1 348	70	1 418
Muuntoerot				-215	-2		-2	-219	-22	-241
Kauden muut laajan tuloksen erät			9		422	1	-3	429	5	434
Laaja tulos yhteensä			1 357	-215	420	1	-5	1 558	53	1 611
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-21	-21
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä			52			-2		50	-74	-24
Oma pääoma 31.9.2011	3 046	73	6 247	-493	1	-1	57	8 930	490	9 420
Oma pääoma 31.12.2010	3 046	73	5 726	-278	-419	0	62	8 210	532	8 742
Kauden tulos			1 769					1 769	93	1 862
Muuntoerot				-74				-74		-74
Kauden muut laajan tuloksen erät			6		555		-1	560	6	566
Laaja tulos yhteensä			1 775	-74	555	0	-1	2 255	99	2 354
Osingonjako			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille								0	-21	-21
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä			54			-2		52	-81	-29
Muut			3					3		3
Oma pääoma 31.12.2011	3 046	73	6 670	-352	136	-2	61	9 632	529	10 161

Muuntoerot

Muuntoerot vaikuttivat emoyhtiön omistajille kuuluvaan osuuteen omasta pääomasta 215 miljoonaa euroa vuoden 2012 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana (I-III/2011: -219) johtuen pääosin Venäjän ruplan sekä Ruotsin ja Norjan kruunun vaikutuksesta, yhteensä 201 miljoonaa euroa (I-III/ 2011: -206).

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskipäiväkurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Katso lisätietoja käytetyistä kursseista liitetiedosta 7 Valuuttakurssit.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojauksen käyvän arvon muutoksista oli -67 miljoonaa euroa kolmella ensimmäisellä vuosineljänneksellä (I-III/2011: 420), ja se liittyi lähinnä sähkön hinnan kassavirtasuojaukseen, johon sovelletaan suojauslaskentaa. Kun sähkön hinta on alhaisempi/korkeampi kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on positiivinen/negatiivinen.

Osingon jako

Vuoden 2011 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 11.4.2012. Osinko maksettiin 23.4.2012. Vuoden 2010 osingonjaosta päätettiin yhtiökokouksessa 31.3.2011. Katso liite 9 Osakekohtainen osinko.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Liiketoiminnan rahavirta						
Kauden voitto	118	194	842	1 418	1 862	1 286
Oikaisuerät:						
Verot	30	46	195	278	366	283
Rahoitustuotot ja -kulut	82	72	231	199	265	297
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	-7	2	-26	-72	-91	-45
Poistot ja arvonalentumiset	168	147	489	451	606	644
Liikevoitto ennen poistoja (Käyttökate)	391	461	1 731	2 274	3 008	2 465
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-35	-31	-150	-600	-726	-276
Saadut korot	8	15	31	48	59	42
Maksetut korot	-61	-57	-274	-227	-298	-345
Saadut osingot	13	7	45	108	108	45
Rahoituserät ja toteutuneet kurssierot	-122	35	-237	-219	-245	-263
Maksetut välittömät verot	-85	-104	-252	-362	-394	-284
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	109	326	894	1 022	1 512	1 384
Käyttö pääoman muutos	2	-49	89	119	101	71
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	111	277	983	1 141	1 613	1 455
Investointien rahavirta						
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-342	-361	-919	-864	-1 285	-1 340
Hankitut osakkeet	0	-24	-3	-44	-62	-21
Käyttöomaisuuden myynnit	0	8	9	11	15	13
Myydyt osakkeet	5	29	137	474	492	155
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista	0	-1	169	89	89	169
Osakaslainat osakkuusyrityksille	-11	-17	-38	-46	-109	-101
Muutos muissa korollisissa saamisissa	3	0	7	32	35	10
Investointien rahavirta yhteensä	-345	-366	-638	-348	-825	-1 115
Rahavirta ennen rahoitusta	-234	-89	345	793	788	340
Rahoituksen rahavirta						
Pitkäaikaisten velkojen nostot	991	43	1 365	951	951	1 365
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset	-4	-8	-546	-305	-365	-606
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-42	-60	116	-393	-278	231
Osingonjako emoyhtiön omistajille	-	-	-888	-888	-888	-888
Muut rahoituserät	-6	6	-32	-14	-10	-28
Rahoituksen rahavirta yhteensä	939	-19	15	-649	-590	74
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos	705	-108	360	144	198	414
Likvidit varat kauden alussa	404	811	747	556	556	685
Likvidien varojen kurssimuutokset	8	-18	10	-15	-7	18
Likvidit varat kauden lopussa¹⁾	1 117	685	1 117	685	747	1 117

¹⁾ Sisältää kassavaroja 16 miljoonaa euroa 31.12.2011, jotka esitetään taseen myytävänä olevissa omaisuuserissä.

Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua

Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua sisältää pääasiassa johdannaisten realisoitumattomat käyvän arvon muutokset -9 miljoonaa euroa (I-III/2011 -284) sekä liiketoiminnan rahavirrasta oikaistut luovutusvoitot -122 miljoonaa euroa (I-III/2011 -275). Luovutustulot käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynneistä esitetään kokonaisuudessaan investointien rahavirrassa.

Toteutuneet kurssierot ja muut rahoituserät

Toteutuneet kurssierot -233 miljoonaa euroa vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana (I-III/2011: -215), aiheutuivat pääasiassa Fortumin ruotsalaisten tytäryritysten krunumääräisestä rahoituksesta sekä siitä, että konsernin pääasiallinen ulkoinen rahoitus on euroissa. Toteutuneet kurssierot johtuvat valuuttatermiineistä, joilla suojataan sisäisiä lainoja. Suurin osa näistä termiineistä eräänntyy 12 kk sisällä.

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	28	41	279	512	266	33
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-9	-66	53	-87	-143	-3
Korottomien velkojen muutos, vähennys(-)/lisäys(+)	-17	-24	-243	-306	-22	41
Yhteensä	2	-49	89	119	101	71

Positiivinen vaikutus käyttöpääoman muutoksesta vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 89 miljoonaa euroa (I-III/2011: 119). Muutos johtuu pääosin vaihto-omaisuuden vähennyksestä.

Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	376	366	937	899	1 408	1 446
Muutokset maksamattomissa investoinneissa	-15	8	38	2	-70	-34
Aktivoitujen korkokulujen siirto rahavirtalaskelman maksettuihin korkoihin	-19	-13	-56	-37	-53	-72
Yhteensä	342	361	919	864	1 285	1 340

Käyttöomaisuusinvestoinnit aineettomiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin olivat 937 miljoonaa euroa (I-III/2011: 899). Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit 919 miljoonaa euroa (I-III/2011: 864) eivät sisällä vielä maksamattomia investointeja, toisin sanoen investointeihin liittyvien ostovelkojen muutosta määrältään -38 miljoonaa euroa (I-III/2011: -2) eikä aktivoituja vieraan pääoman kuluja määrältään 56 miljoonaa euroa (I-III/2011: 37). Aktivoidut vieraan pääoman kulut on esitetty maksetuissa koroissa.

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Hankitut tytäryritysosakkeet pl. ostettujen yritysten rahavarat	0	24	3	43	44	4
Hankitut osakkuusyritysosakkeet ¹⁾	-	0	0	0	16	16
Myytavissä olevien rahoitusvarojen hankinnat	0	0	0	1	2	1
Yhteensä	0	24	3	44	62	21

¹⁾ Ostetut osakkuusyritysosakkeet sisältävät osakeannin ja muut pääomanlisäykset.

Rahana maksetut tytäryritysosakkeet pl. ostettujen yritysten rahavarat

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	0	24	5	46	47	6
Muutokset maksamattomissa hankinnoissa	-	0	-	-2	-2	-
Korolliset velat hankituissa tytäryrityksissä	-	0	-2	-1	-1	-2
Yhteensä	0	24	3	43	44	4

Rahana maksetut osakkuusyritysosakkeet

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	-	0	0	16	25	9
Muutokset maksamattomissa hankinnoissa	-	-	0	-16	-9	7
Yhteensä	-	0	0	0	16	16

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	-	0	126	112	117	131
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	3	29	9	362	375	22
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat	-	-	2	0	0	2
Yhteensä	5	29	137	474	492	155

Tytäryritysosakkeiden myynnit (brutto) vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 295 miljoonaa euroa (I-III/2011: 202) sisältäen korolliset velat myydyissä tytäryhtiöissä 169 miljoonaa euroa (I-III/2011: 90), katso liite 6. Liiketoimintojen myynnistä saadut tulot olivat vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yhteensä 137 miljoonaa euroa (I-III/2011: 474) sisältäen 79 miljoonaa euroa eräiden Suomen ja Viron lämpöliiketoimintojen (Fortum Energiaratkaisut Oy ja Fortum Termest AS) myynnistä sekä 34 miljoonaa euroa pienvesivoimalaitosten myynnistä Suomessa.

Nettovelan muutokset

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Nettovelka kauden alussa	7 420	6 783	7 023	6 826	6 826	6 929
Muuntoerot	96	-29	138	-90	7	235
Käyttökate	391	461	1 731	2 274	3 008	2 465
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua sekä maksetut rahoituskulut ja verot	-282	-135	-837	-1 252	-1 496	-1 081
Käyttöpääoman muutos	2	-49	89	119	101	71
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-342	-361	-919	-864	-1 285	-1 340
Yrityshankinnat	0	-24	-3	-44	-62	-21
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit	5	37	146	485	507	168
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista	0	-1	169	89	89	169
Osakslainat osakkuusyrietyksille	-11	-17	-38	-46	-109	-101
Muutos muissa korollisissa saamisissa	3	0	7	32	35	10
Osingot	-	-	-888	-888	-888	-888
Muut rahoitustoiminnot	-6	6	-32	-14	-10	-28
Nettorahavirta (- nettovelan kasvu)	-240	-83	-575	-109	-110	-576
Joukkovelkakirjojen käypien arvojen muutos ja arvostus jaksotettuun hankintamenoön	8	92	28	84	80	24
Nettovelka kauden lopussa	7 764	6 929	7 764	6 929	7 023	7 764

Tunnusluvut

	30.9.2012	30.6.2012	31.3.2012	31.12.2011	30.9.2011	30.6.2011	31.3.2011	Edelliset 12kk
Käyttökate, milj. euroa	1 731	1 340	894	3 008	2 274	1 813	1 049	2 465
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	1 641	1 253	809	2 374	1 723	1 279	798	2 292
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	0,91	0,77	0,56	1,99	1,52	1,29	0,76	1,38
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	19 120	17 848	19 016	17 931	17 034	16 998	16 560	N/A
Korollinen nettovelka, milj. euroa	7 764	7 420	6 523	7 023	6 929	6 783	6 367	N/A
Käyttöomaisuus- ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa	942	566	218	1 482	962	572	205	1 462
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	937	561	218	1 408	899	533	167	1 446
Sijoitetun pääoman tuotto, % ¹⁾	9,0	11,2	14,5	14,8	14,3	16,1	19,1	10,4
Oman pääoman tuotto, % ¹⁾	10,7	13,5	17,9	19,7	19,1	22,0	26,9	13,1
Nettovelka/käyttökate ¹⁾	3,4	2,9	2,0	2,3	2,4	2,2	1,8	3,1
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ¹⁾	3,5	3,0	2,0	3,0	3,0	2,7	2,0	3,4
Korkokate	6,6	8,3	11,9	10,5	11,2	14,8	19,0	7,2
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot	5,1	6,4	9,2	8,5	9,1	12,0	15,1	5,6
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, % ¹⁾	16,4	22,7	39,1	21,5	20,7	24,2	34,8	17,8
Velkaantumisasaste, %	76	74	60	69	74	72	72	N/A
Oma pääoma/osake, euroa	10,89	10,66	11,65	10,84	10,05	9,93	9,30	N/A
Omavaraisuusaste, %	42	44	45	44	44	44	39	N/A
Henkilöstön lukumäärä	10 584	10 848	10 542	10 780	11 041	11 342	10 976	N/A
Henkilöstö keskimäärin	10 661	10 644	10 587	11 010	11 062	11 030	10 913	N/A
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367
Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367

¹⁾ Neljänneksen luvut on muutettu vastaamaan vuositasen lukuja, lukuunottamatta vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat liitetiedossa 23.

Konsernin lyhennetyt osavuositiedot

1. Laadintaperusta

Konsernin lyhennetty osavuositiedot on laadittu EU:ssa käyttöönotettua kansainvälistä (IAS) 34 Osavuositiedot -standardia noudattaen. Osavuositiedot tulee lukea yhdessä vuoden 2011 tilinpäätöksen kanssa.

2. Laadintaperiaatteet

Noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernin tilinpäätöksessä 2011 noudattamien periaatteiden kanssa.

3. Kriittiset tilinpäätösarvot ja harkinnat

Osavuositiedot laatiminen edellyttää, että yhtiön johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Toteutuneet tulokset saattavat olla erilaisia näihin arvioihin verrattuna.

Tämän osavuositiedot laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisiin epävarmuustekijöihin liittyneet arvot ovat samoja, joita sovellettiin vuosittain tilinpäätöksessä 2011.

4. Tiedot segmenteittäin

Liikevaihto						Edelliset
milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Sähkönmyynti ilman välillisiä veroja	719	723	2 422	2 551	3 458	3 329
Lämmön myynti	165	173	1 020	1 128	1 602	1 494
Sähkön siirto	212	188	719	689	905	935
Muut myynnit	44	60	164	126	196	234
Yhteensä	1 140	1 144	4 325	4 494	6 161	5 992

Liikevaihto segmenteittäin						Edelliset
milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Power ¹⁾	506	560	1 696	1 827	2 481	2 350
- josta sisäistä	113	35	239	-92	-24	307
Heat ¹⁾	205	212	1 151	1 259	1 737	1 629
- josta sisäistä	1	2	12	2	8	18
Russia	203	156	711	646	920	985
- josta sisäistä	-	-	0	-	-	0
Distribution	225	203	756	729	973	1 000
- josta sisäistä	8	3	25	11	15	29
Electricity Sales ¹⁾	119	139	501	695	900	706
- josta sisäistä	1	11	33	82	95	46
Muut ¹⁾	23	27	96	76	108	128
- josta sisäistä	-48	3	-65	120	115	-70
Nord Pool netotus ²⁾	-66	-99	-342	-615	-749	-476
Eliminoinnit	-75	-54	-244	-123	-209	-330
Yhteensä	1 140	1 144	4 325	4 494	6 161	5 992

¹⁾ Sekä ulkoinen että sisäinen liikevaihto sisältää realisoituneiden suojausinstrumenttien vaikutukset. Vaikutus liikevaihtoon voi olla positiivinen tai negatiivinen riippuen keskimääräisen sopimushinnan ja realisoituneen spot-hinnan erotuksesta.

²⁾ Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Poolilta netotetaan konsernitason ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tietyssä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin						Edelliset
milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Power	201	268	764	850	1 201	1 115
Heat	-11	-14	173	182	278	269
Russia	-12	-16	40	39	74	75
Distribution	57	62	216	246	295	265
Electricity Sales	9	4	29	25	27	31
Muut	-24	-7	-70	-48	-73	-95
Yhteensä	220	297	1 152	1 294	1 802	1 660

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power	205	273	786	1 033	1 476	1 229
Heat	-12	-10	221	280	380	321
Russia	-12	-16	51	39	74	86
Distribution	58	60	225	437	478	266
Electricity Sales	11	6	33	9	3	27
Muut	-27	1	-74	25	-9	-108
Yhteensä	223	314	1 242	1 823	2 402	1 821

Kertaluonteiset erät segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power	0	0	47	2	2	47
Heat	-1	0	57	79	86	64
Russia	0	0	11	0	0	11
Distribution	0	0	5	193	193	5
Electricity Sales	1	0	1	1	3	3
Muut	1	0	1	0	0	1
Yhteensä	1	0	122	275	284	131

Vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen kertaluonteiset erät sisältävät 47 miljoonan euron myyntivoiton, joka kirjattiin pienvesivoimalaitosten myynnistä Suomessa Power-segmentissä sekä 58 miljoonan euron myyntivoiton, joka kirjattiin eräiden Suomen ja Viron lämpöliiketoimintojen (Fortum Energianratkaisut Oy:n ja Fortum Termest AS:n) myynnistä Heat-segmentissä. Russia-segmentti myi vuoden 2012 toisella neljänneksellä Surgutissa Venäjällä sijaitsevan lämpöverkon. Myynnistä kirjattiin 11 miljoonan euron myyntivoitto. Vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä Heat-segmentti myi Tukholman ulkopuolella sijaitsevat kaukolämpötoiminnot ja lämmöntuotantolaitokset. Myynnistä kirjattiin EUR 80 miljoonan myyntivoitto. Vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä Distribution-segmentti myi 25% osuutensa Fingrid Oyj:stä. Myynnistä kirjattiin EUR 192 miljoonan myyntivoitto.

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power ¹⁾	4	5	-25	181	273	67
Heat	0	4	-9	19	16	-12
Russia	-	-	-	-	-	-
Distribution	1	-2	4	-2	-10	-4
Electricity Sales	1	2	3	-17	-27	-7
Muut	-4	8	-5	73	64	-14
Yhteensä	2	17	-32	254	316	30

¹⁾ Sisältää Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuteen kohdistuvan kirjanpitojärjestelyn vaikutukset, yhteensä milj. euroa: **-8** -6 **-24** -18 -28 -34

Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät pääasiassa niiden tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien vaikutuksen, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa IAS 39 mukaisesti. Muut-segmentti sisältää pääosin erät, jotka syntyvät suojauslaskennan statuksen muuttuessa konsernitasolla. Power-segmenttiin sisältyy kirjanpitojärjestelyn vaikutus, joka aiheutuu siitä, että IFRIC 5:n mukaan Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa.

Vertailukelpoinen käyttökate segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power	230	295	849	931	1 310	1 228
Heat	41	32	324	326	471	469
Russia	19	10	132	97	148	183
Distribution	109	108	369	385	482	466
Electricity Sales	10	4	30	26	29	33
Muut	-21	-5	-63	-42	-66	-87
Yhteensä	388	444	1 641	1 723	2 374	2 292

Poistot ja arvonalentumiset segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power	29	27	85	81	109	113
Heat	52	46	151	144	193	200
Russia	31	26	92	80	108	120
Distribution	52	46	153	139	187	201
Electricity Sales	1	0	1	1	2	2
Muut	3	2	7	6	7	8
Yhteensä	168	147	489	451	606	644

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power ^{1), 2)}	-6	-11	-20	-27	3	10
Heat	2	3	12	12	19	19
Russia	4	0	25	38	30	17
Distribution	1	0	3	11	14	6
Electricity Sales	0	0	0	1	2	1
Muut	6	6	6	37	23	-8
Yhteensä	7	-2	26	72	91	45

¹⁾ Sisältää kirjanpitoikäisyyden vaikutukset, jotka johtuvat Fortumin osakkuusyritysten osuuksista suomalaisissa ja ruotsalaisissa ydinjätehuoltorahastoissa, yhteensä milj. euroa:

	-2	-2	-6	-5	-6	-7
--	----	----	----	----	----	----

²⁾ Suurin osa Power-segmentin osakkuusyrityksistä on tuotantoyhtiöitä, joilta Fortum ostaa sähköä omakustannushintaan, johon sisältyvät korot, valmisteverot ja välttämättä verot.

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä segmenteittäin

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Power	903	876	921
Heat	160	146	160
Russia	484	433	443
Distribution	104	96	101
Electricity Sales	0	8	0
Muut	398	402	395
Yhteensä	2 049	1 961	2 020

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Power	66	31	126	83	131	174
Heat	118	63	284	171	297	410
Russia	104	195	311	462	670	519
Distribution	84	73	207	169	289	327
Electricity Sales	0	0	0	4	5	1
Muut	4	4	9	10	16	15
Yhteensä	376	366	937	899	1 408	1 446
Josta aktivoituja vieraan pääoman menoja	19	13	56	37	53	72

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa						Edelliset
	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Power	-	-	0	17	17	0
Heat	-	-	0	22	32	10
Russia	0	24	0	24	24	0
Distribution	-	-	-	-	-	-
Electricity Sales	-	-	-	-	-	-
Muut	0	-	5	0	1	6
Yhteensä	0	24	5	63	74	16

Bruttodivestoinnit osakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa						Edelliset
	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Power	0	0	63	3	3	63
Heat	0	0	195	198	203	200
Russia	-	24	-	24	23	-1
Distribution	0	0	37	326	323	34
Electricity Sales	2	1	2	6	16	12
Muut	0	-	0	0	0	0
Yhteensä	2	25	297	557	568	308

Lisätietoja vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen divestoinneista liitteestä 6 ja rahavirtalaskelman lisätiedoista.

Sidottu pääoma segmenteittäin

milj. euroa			
	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Power	6 471	5 956	6 247
Heat	4 245	3 934	4 191
Russia	3 637	3 009	3 273
Distribution	3 847	3 463	3 589
Electricity Sales	7	43	11
Muut	122	442	208
Yhteensä	18 329	16 847	17 519

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin

%	Edelliset	
	12kk	31.12.2011
Power	18,3	19,9
Heat	7,0	7,4
Russia	2,7	3,5
Distribution	7,4	8,6
Electricity Sales	168,5	33,5
Muut	-28,0	-12,7

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin

%	Edelliset	
	12kk	31.12.2011
Power	20,0	24,6
Heat	8,2	9,9
Russia	3,0	3,5
Distribution	7,5	13,7
Electricity Sales	93,1	4,2
Muut	-47,2	5,3

Sidotun pääoman tuotto on laskettu jakamalla vuotuisen liikevoiton ja 'Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta' -erän summa keskimääräisellä sidotulla pääomalla. Keskimääräinen sidottu pääoma on laskettu käyttämällä avaavan taseen ja kunkin neljänneksen lopun arvoja.

Varat segmenteittäin

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Power	7 452	6 825	7 134
Heat	4 566	4 245	4 597
Russia	4 052	3 390	3 692
Distribution	4 328	3 956	4 187
Electricity Sales	204	255	249
Muut	776	673	628
Eliminoinnit	-434	-252	-306
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	20 944	19 092	20 181
Korolliset saamiset	1 321	1 157	1 219
Laskennalliset verosaamiset	152	148	150
Muut varat	611	427	717
Likvidit varat	1 117	685	731
Varat yhteensä	24 145	21 509	22 998

Vieras pääoma segmenteittäin

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Power	981	869	887
Heat	321	311	406
Russia	415	381	419
Distribution	481	493	598
Electricity Sales	197	212	238
Muut	654	231	420
Eliminoinnit	-434	-252	-306
Sidottuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	2 615	2 245	2 662
Laskennalliset verovelat	2 088	1 885	2 013
Muu vieras pääoma	322	345	392
Sijoitettuun pääomaan sisältyvä vieras pääoma	5 025	4 475	5 067
Korollinen vieras pääoma	8 881	7 614	7 770
Oma pääoma	10 239	9 420	10 161
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä	24 145	21 509	22 998

Muut varat ja muu vieras pääoma, jotka eivät sisälly sidottuun pääomaan segmenteittäin, sisältävät pääasiassa tuloverosaamiset ja -velat, jaksotetut korkokulut, korkojohdannaisista johtuvat saamiset ja velat, sekä sellaiset suojauksista johtuvat saamiset ja velat, joihin sovelletaan suojauslaskentaa.

Henkilöstön lukumäärä

	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Power	1 921	1 902	1 847
Heat	2 341	2 627	2 504
Russia	4 270	4 488	4 379
Distribution	870	894	898
Electricity Sales	514	507	519
Muut	668	623	633
Yhteensä	10 584	11 041	10 780

Henkilöstö keskimäärin

	I-III/2012	I-III/2011	2011
Power	1 909	1 880	1 873
Heat	2 388	2 732	2 682
Russia	4 316	4 437	4 436
Distribution	874	904	902
Electricity Sales	517	508	510
Muut	657	601	607
Yhteensä	10 661	11 062	11 010

Henkilöstö keskimäärin lasketaan käyttäen koko raportointikauden kuukausittaisia keskiarvoja.

5. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin riskienhallinnan periaatteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet ovat yhdenmukaisia vuoden 2011 konsernin tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen kanssa.

Alla olevat taulukot esittävät konsernin pääasiassa suojauslaskennassa käytettävien johdannaisopimusten nimellisarvon tai määrän ja käyvän nettoarvon.

Johdannaiset						
	30.9.2012		30.9.2011		31.12.2011	
	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo	Nimellis- arvo	Käypä nettoarvo
Korko- ja valuuttajohdannaiset	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR
Koronvaihtosopimukset	6 026	169	4 594	124	4 737	141
Valuuttatermiinit	8 737	-277	7 311	78	8 257	-143
Korkotermiinit	118	0	189	0	196	0
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	247	-13	450	-4	247	1

	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä
		nettoarvo		nettoarvo		nettoarvo
Sähköjohdannaiset	TWh	MEUR	TWh	MEUR	TWh	MEUR
Myyntisopimukset	91	384	98	42	95	559
Ostosopimukset	47	-174	54	-40	48	-289
Ostetut optiot	2	2	0	-1	1	1
Asetetut optiot	6	3	2	4	1	1

	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä
		nettoarvo		nettoarvo		nettoarvo
Öljyjohdannaiset	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR	1000 bbl	MEUR
Myyntisopimukset ja -termiinit	20 495	-13	17 903	193	10 000	-6
Ostosopimukset ja -termiinit	20 810	31	18 018	-196	9 910	4

	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä
		nettoarvo		nettoarvo		nettoarvo
Hiilijohdannaiset	kt	MEUR	kt	MEUR	kt	MEUR
Myyntisopimukset	10 350	164	13 060	-10	12 325	94
Ostosopimukset	10 155	-161	10 597	18	11 642	-80

	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä	Määrä	Käypä
		nettoarvo		nettoarvo		nettoarvo
CO ₂ päästöoikeusjohdannaiset	ktCO ₂	MEUR	ktCO ₂	MEUR	ktCO ₂	MEUR
Myyntisopimukset	64 877	66	29 131	180	15 283	89
Ostosopimukset	65 798	-40	24 201	-159	13 981	-59

	Nimellis- arvo	Käypä	Nimellis- arvo	Käypä	Nimellis- arvo	Käypä
		nettoarvo		nettoarvo		nettoarvo
Osakejohdannaiset	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR	MEUR
Osaketermiinit ¹⁾	8	7	9	10	9	9

¹⁾ Käteisvaroina toteutettavia osaketermiinejä käytetään Fortum-konsernin osakekannustinohjelman suojaukseen.

6. Yrityshankinnat ja -myynnit sekä myytävänä olevat omaisuuserät

Yrityshankinnat

Vuoden 2012 kolmella ensimmäisellä vuosineljänneksellä ei ollut olennaisia yrityshankintoja.

Tammikuussa 2011 saatettiin päätökseen 85 % osuuden hankinta puolalaisista Elektrociepłownia Zabrze S.A. ja Zespól Elektrociepłowni Bytom S.A. sähkö- ja lämpöyhtiöistä. Kauppahinta oli yhteensä 22 miljoonaa euroa (82 miljoonaa Puolan zlotya).

Yritysmyyntit

Vuoden 2012 kolmannella vuosineljänneksellä ei ollut olennaisia yritysmyyntejä.

Fortum sai päätökseen Fortum Energiaratkaisut Oy:n sekä Fortum Termest AS:n myynnin EQT Infrastructure Fundille 31.1.2012. Kauppa sai Suomen ja Viron kilpailuviranomaisten hyväksynnät. Kokonaismyyntihinta velat mukaan lukien oli noin 200 miljoonaa euroa ja myyntivoitto 58 miljoonaa euroa. Kauppaan liittyvät varat ja velat on esitetty myytävänä olevissa omaisuuserissä vuoden 2011 lopussa.

Fortumin ja Imatran Seudun Sähkön 20.12.2011 allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti Fortum myi Distribution-segmenttiin kuuluvan virolaisen tytäryrityksensä Fortum Eleker AS:n Imatran Seudun Sähkölle vuoden 2012 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Samalla Fortum luopui osuudestaan Imatran Seudun Sähkö Oy:ssä. Omistus- ja hallintaoikeudet siirtyivät Fortumilta Imatran Seudun Sähkölle tammikuun 2012 alussa. Varat ja velat kauppaan liittyen on esitetty myytävänä olevissa omaisuuserissä vuoden 2011 lopussa.

Vuoden 2012 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Fortum myi pienvesivoimalaitoksiaan Suomessa. Killin Voima Oy:stä myytiin 60 % osuus Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:lle ja 14 pienvesivoimalaitosta Koskienergia Oy:lle. Myyntivoitto näistä liiketoimista oli 47 miljoonaa euroa ja se kirjattiin Power-divisioonan ensimmäisen neljänneksen tulokseen.

Joulukuussa 2010 Fortum allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan se myy Tukholman alueen ulkopuolella sijaitsevat kaukolämpö- ja lämmöntuotantolaitoksensa. Kauppa saatettiin loppuun 31.3.2011. Myyntihinta oli noin 220 miljoonaa euroa ja kirjattu myyntivoitto 82 miljoonaa euroa. Toiminnot olivat osa Heat-segmenttiä ja myyntivoitto on kirjattu Heat-segmenttiin. Suurimman osan myytävistä toiminnoista omisti Fortumin tytäryhtiö Fortum Värme, josta Tukholman kaupungilla on 50 %:n taloudellinen omistusosuus. Tukholman kaupungin hallitus ja Ruotsin kilpailuviranomainen ovat hyväksyneet kaupan. Myytäviin toimintoihin liittyvät varat ja vieras pääoma on esitetty vuoden 2010 lopun taseessa myytävissä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät velat.

Fortumin 25 %:n omistusosuuden myynti Suomen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:ssä saatettiin loppuun 19.4.2011. Katso liitetieto 12.

Osakemyynnit (brutto)

milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Myyneistä rahana saadut suoritukset	-	-	126	112	117	131
Korolliset velat myydyissä tytäryrityksissä	-	-	169	90	89	168
Myydyt tytäryritysosakkeet (brutto) ¹⁾	-	-	295	202	206	299
Myydyt osakkuusyrittösakkeet (brutto)	-	25	0	355	362	7
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat	2	-	2	0	-	2
Yhteensä	2	25	297	557	568	308

¹⁾ Myyttyjen tytäryritysten rahavarat 12 miljoonaa euroa (III/2011:14) on vähennetty tytäryritysten bruttomääräisestä myynnistä.

7. Valuuttakurssit

Kauden lopun valuuttakurssit perustuvat Euroopan keskuspankin julkaisemiin tilinpäätöshetken kursseihin. Keskimääräinen valuuttakurssi on laskettu kunkin kuukauden lopun Euroopan keskuspankin kurssien ja edellisen vuoden viimeisen päivän kurssien keskiarvona.

Keskeisimmät Fortum-konsernissa käytetyt kurssit ovat:

Keskimääräinen valuuttakurssi	1-9/2012	1-6/2012	1-3/2012	1-12/2011	1-9/2011	1-6/2011	1-3/2011
Ruotsi (SEK)	8,7275	8,8756	8,8658	9,0038	8,9982	8,9273	8,8775
Norja (NOK)	7,5182	7,5855	7,6136	7,7824	7,7962	7,7996	7,8173
Puola (PLN)	4,2152	4,2524	4,2389	4,1254	4,0320	3,9655	3,9692
Venäjä (RUB)	40,1847	40,1999	39,9714	41,0219	40,7778	40,4461	40,4504

Kauden lopun valuuttakurssi	30.9.2012	30.6.2012	31.3.2012	31.12.2011	30.9.2011	30.6.2011	31.3.2011
Ruotsi (SEK)	8,4498	8,7728	8,8455	8,9120	9,2580	9,1739	8,9329
Norja (NOK)	7,3695	7,5330	7,6040	7,7540	7,8880	7,7875	7,8330
Puola (PLN)	4,1038	4,2488	4,1522	4,4580	4,4050	3,9903	4,0106
Venäjä (RUB)	40,1400	41,3700	39,2950	41,7650	43,3500	40,4000	40,2850

8. Tuloverot

Tuloslaskelman mukainen veroprosentti vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 18,8 % (I-III/2011: 16,4 %).

Vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen veroprosentti, lukuunottamatta osuutta osakkuusyritysten voitoista ja verovapaita myyntivoittoja oli 21,2 % (I-III/2011: 20,8 %). Vuoden 2011 veroprosentti, lukuunottamatta osuutta osakkuusyritysten voitoista ja verovapaita myyntivoittoja oli 21,4 %. Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta lasketaan verojen jälkeen.

9. Osakekohtainen osinko

Yhtiökokous päätti 11.4.2012 jakaa osinkoa tilikaudelta 2011 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 23.4.2012.

Yhtiökokous päätti 31.3.2011 jakaa osinkoa tilikaudelta 2010 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 12.4.2011.

10. Aineettomien hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Kirjanpitoarvo kauden alussa	433	421	421
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	2	-1	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit	21	16	27
Päästöoikeuksien muutokset	-42	-10	13
Poistot ja arvonalentumiset	-17	-14	-19
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-	-2
Uudelleenryhmittelyt	3	-	-
Muuntoerot ja muut muutokset	18	-19	-7
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	418	393	433
Kirjanpitoarvoon sisältyvä liikearvo kauden lopussa	310	284	294
Muuntoerokirjausten vaikutus liikearvon määrään	16	-18	-7

11. Aineellisten hyödykkeiden muutos

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Kirjanpitoarvo kauden alussa	15 234	14 621	14 621
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	0	27	26
Käyttöomaisuusinvestoinnit	916	883	1 381
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	-1	4	5
Vähennykset	-14	-11	-13
Poistot ja arvonalentumiset	-472	-437	-587
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-18	0	-
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-	-128
Uudelleenryhmittelyt	-3	-	-
Muuntoerot ja muut muutokset	649	-498	-71
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	16 291	14 589	15 234

12. Muutokset osuuksissa osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Kirjanpitoarvo kauden alussa	2 019	2 161	2 161
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	26	72	91
Hankinnat	-	-	9
Osakeannit ja muut sijoitukset	-	16	16
Myynnit	-	-136	-146
Saadut osingot	-45	-108	-108
Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät	-11	-5	-1
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-	-1
Muuntoerot ja muut muutokset	60	-39	-2
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	2 049	1 961	2 019

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 7 miljoonaa euroa (III/2011: -2), josta Fortumin osuus Hafslund ASA:n tuloksesta oli 5 miljoonaa euroa (III/2011: 6) ja TGC-1:n osuus oli 4 miljoonaa euroa (III/2011: 0).

Fortumin laadintaperiaatteiden mukaisesti Hafslundin ja TGC-1:n tulos sisältyy Fortumin lukuihin edellisen neljänneksen julkaistujen lukujen perusteella, sillä tavallisesti Hafslundin viimeisin osavuositiedot ei ole vielä saatavilla.

Fortumin kumulatiivinen osuus osakkuusyritysten tuloksesta vuoden 2012 kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä oli 26 miljoonaa euroa (I-III/2011: 72), josta Hafslundin osuus oli 5 miljoonaa euroa (I-III/2011: 37), TGC-1:n osuus 25 miljoonaa euroa (I-III/2011: 38) ja Gasumin osuus 9 miljoonaa euroa (I-III/2011: 10). Vuoden 2012 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Fortum kirjasi 7 miljoonaa euroa tappiota Hafslundin omistuksessa olleiden REC-osakkeiden myynnistä, kun taas vuoden 2011 vastaavana ajankohtana Fortum kirjasi 38 miljoonaa euroa Hafslund Fibernett AS:n osakkeiden myynnistä.

Fortumin osuus osakkuusyritysten tuloksesta vuonna 2011 oli 91 miljoonaa euroa, josta Hafslundin osuus oli 23 miljoonaa euroa, TGC-1:n osuus 30 miljoonaa euroa ja Gasumin osuus 16 miljoonaa euroa.

Hankinnat ja osakeannit

Vuoden 2012 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ei ollut osakkuusyritysten hankintoja tai osakeanteja.

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) yhtiökokous päätti maaliskuussa 2011 korottaa yhtiön osakepääomaa 65 miljoonalla eurolla, josta Fortumin osuus on 16 miljoonaa euroa. Fortumin osuus TVO:n osakepääoman korotuksesta kirjattiin vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä ja maksettiin vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä.

Myynnit

Vuoden 2012 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ei ollut osakkuusyritysten myyntejä.

Vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä Electricity Sales-segmentti myi 30,78 % osuutensa Energiapolar Oy:stä. Vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä Distribution segmentti myi 25% osuutensa Fingrid Oy:stä.

Saadut osingot

Vuoden 2012 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana Fortum oli saanut osakkuusyhtiöiltään osinkoja 45 miljoonaa euroa (I-III/2011: 108), joista Hafslundilta saatu osuus oli 22 miljoonaa euroa (I-III/2011: 64), Gasumilta 10 miljoonaa euroa (I-III/2011: 23) ja Infratek ASA:lta 4 miljoonaa euroa (I-III/2011: 3).

13. Korollinen vieras pääoma ja likvidit varat

Fortum laski liikkeelle 7.3.2012 kaksi uutta viiden vuoden joukkovelkakirjalainaa Euro Medium Term Note (EMTN) -ohjelman puitteissa arvoltaan yhteensä 2 750 miljoonaa Ruotsin kruunua, joista 1 000 miljoonaa Ruotsin kruunua on sidottu vaihtuvaan korkoon ja 1 750 miljoonaa Ruotsin kruunua on sidottu 3.25 % kiinteään korkoon.

Vuoden 2012 toisella neljänneksellä Fortum lisäsi takaisinlainaustaan Valtion ydinjätehuoltorahastosta 53 miljoonalla eurolla yhteensä 940 miljoonaa euroon. Samalla vuosineljänneksellä Fortum myös lyhensi erääntyvän 3 500 miljoonan Ruotsin kruunun joukkovelkakirjalainan ja erääntyvän 1 000 miljoonan Ruotsin kruunun velan Svensk Exportkreditille.

Fortum laski liikkeelle 30.8.2012 kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainan Euro Medium Term Note (EMTN) -ohjelman puitteissa arvoltaan 1 000 miljoonaa euroa. Lainan kiinteä nimelliskorko on 2.25%.

Lyhytaikainen rahoitus 30.9.2012 oli 383 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa: 254). Korollinen velka 30.9.2012 oli 8 881 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa: 7 770). Korollinen velka lisääntyi kolmannen vuosineljänneksen aikana 1 057 miljoonaa euroa toisen vuosineljänneksen lopun 7 824 miljoonasta eurosta 8 881 miljoonaa euroon. Likvidit varat lisääntyivät 713 miljoonalla eurolla toisen vuosineljänneksen lopun 404 miljoonasta eurosta 1 117 miljoonaa euroon.

14. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Taseeseen sisältyvät erät			
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	670	646	653
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	670	646	653
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta			
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinennergialain mukaan	968	944	968
Rahastotavoite	941	886	941
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	941	886	903

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Työ- ja elinkeinoministeriö päätti Suomen ydinennergialain mukaisesti lasketun Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuun määrän joulukuussa 2011. Vastuun määrä perustuu kolmen vuoden välein tehtävään tekniseen suunnitelmaan. Tekninen suunnitelma ja kustannusennuste päivitettiin viimeksi vuoden 2010 toisella neljänneksellä.

Lain mukainen vastuu 30.9.2012 oli 968 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattu ydinjätehuoltovaraus perustuu tulevaisuuden kustannuksia koskeviin kassavirtaennusteisiin, jotka pohjautuvat samoihin selvityksiin kuin lainmukainen vastuu. Ydinvoimavarausten tasearvo, joka on laskettu IAS 37:n mukaisesti, kasvoi 17 miljoonalla eurolla vuoden 2011 lopun arvosta, ja oli 30.9.2012 yhteensä 670 miljoonaa euroa. Suurin syy lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjatun varauksen väliseen eroon on se, että lainmukaista vastuuta ei diskontata nykyarvoon.

Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Viranomaiset päättävät Fortumin rahastotavoitteen Valtion ydinjätehuoltorahastossa laillisen vastuun määrää päätettäessä vuosittain joulukuussa. Fortum suorittaa ydinjätehuoltomaksuja Valtion ydinjätehuoltorahastoon kyseisten päätösten mukaisesti. Nykyinen rahastotavoite perustuu joulukuussa 2011 päätettyyn lainmukaiseen vastuuseen sekä hyväksytyyn maksujen jakotussuunnitelmaan, ja on yhteensä 941 miljoonaa euroa. Fortum on maksanut 38 miljoonan euron ydinjätehuoltomaksun, minkä jälkeen Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta on täysin katettu. Rahastossa on IFRS:n näkökulmasta 271 miljoonan euron ylijäämä, koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta 30.9.2012 oli 941 miljoonaa euroa, kun taas rahasto-osuuden tasearvo vastaavalla hetkellä oli 670 miljoonaa euroa.

Vaikutukset vertailukelpoiseen liikevoittoon sekä liikevoittoon

Power-segmentin liikevoittoon vaikuttaa Fortumin laskentaperiaatteiden mukaisesti Valtion ydinjätehuoltorahaston kirjanpitokäsittelystä syntyvät erät, sillä Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy IFRS:n näkökulmasta ylläpidettävänä, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon, kun varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus kirjataan liikevoittoon aina, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin varauksen kasvu. Edellä mainittua kirjausta ei sisällytetä Fortumin vertailukelpoiseen liikevoittoon, katso 'muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät', liitetieto 4. Kirjauksen vaikutus Fortumin vuoden 2012 kolmannen neljänneksen tulokseen oli -8 miljoonaa euroa, kuten vastaavasti viime vuoden vastaavana ajankohtana se oli -6 miljoonaa euroa. Kumulatiivinen vaikutus vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli -24 miljoonaa euroa, kun vastaavasti viime vuonna vaikutus oli -18 miljoonaa euroa.

Osakkuusyritykset

Fortumilla on vähemmistöosuuksia suomalaisessa ja ruotsalaisissa ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyrityksissä. Fortum on näiden yritysten osalta käsitellyt osuutensa ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen vaikutuksista laadintaperiaatteidensa mukaisesti.

15. Muut varaukset

milj. euroa	Tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvä varaus			Muut varaukset yhteensä		
	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Varaukset kauden alussa	180	208	208	205	239	239
Käyttämättömien varausten purku	-	-33	-42	0	-37	-53
Varausten muutos	-	11	8	7	15	16
Käytetyt varaukset	-13	-5	-5	-13	-6	-10
Diskonnttauksen purkautuminen	11	12	16	11	13	16
Kurssierot	7	-11	-5	8	-12	-3
Varaukset kauden lopussa	185	182	180	218	212	205

Fortumin Venäjällä käynnissä olevaan mittavaan investointiohjelmaan (8 yksikköä) liittyy tulevaa tuotantokapasiteettia koskevia ehtoja. Ehtojen mukaan Fortumilta voidaan periä sakkomaksuja, mikäli investointiohjelman tuoman uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto merkittävästi lykkääntyy tai investointisopimuksen pääehdot eivät muulta osin täyty. Uudet pitkän aikavälin kapasiteettimarkkinoita koskevat säännöt hyväksyttiin vuoden 2011 alussa. Tämä selkeytti myös käyttöönoton myöhästymisestä mahdollisesti perittävien sakkomaksujen määräytymistä. Sakkomaksut määritetään nyt voimalaitoskohtaisesti. Tämä tarkoittaa, että Fortumin riski saada sakkomaksuja tuotantokapasiteettia koskevien ehtojen johdosta pienenee vähitellen uusien yksikköjen aloittaessa toimintansa. Voimalaitosten käyttöönoton aikataulu arvioidaan jokaisena tilinpäätöshetkenä ja muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tarpeen mukaisesti. Diskonttauksesta johtuva varauksen kasvu vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana oli 11 miljoonaa euroa. Tämä muutos on kirjattu muihin rahoituseriin.

16. Pantatut varat

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Omasta puolesta annetut			
Lainat			
Pantit	300	303	290
Kiinteistökiinnitykset	137	137	137
Muut sitoumukset			
Kiinteistökiinnitykset	124	148	148
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	3	3	3

Lainojen vakuudeksi pantatut varat

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastosta. Pantattujen osakkeiden arvo syyskuun 2012 lopussa oli 269 miljoonaa euroa (vuoden 2011 lopussa: 269).

Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on antanut Valtion ydinjätehuoltorahastolle vakuudeksi suomalaisiin voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 124 miljoonaa euroa syyskuun 2012 lopussa (vuoden 2011 lopussa: 148). Vakuudet on annettu turvaamaan kattamattomat lainamukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen Loviisan ydinvoimalan käytöstäpoistosta ja ydinjätteen loppusijoituksesta aiheutuviin tuleviin kustannuksiin. Kiinnitysten arvo tarkistetaan vuosittain toisen neljänneksen aikana perustuen edellisvuoden vaihteessa päivitettyyn lainamukaiseen vastuuseen ja rahastotavoitteeseen.

17. Vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Vuoden sisällä erääntyvät	35	26	32
Yli vuoden, mutta viiden vuoden sisällä erääntyvät	83	60	68
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	159	127	142
Yhteensä	277	213	242

18. Investointisitoumukset

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 041	1 073	940
Aineettomat hyödykkeet	5	12	10
Yhteensä	1 046	1 085	950

Investointisitoumukset ovat kasvaneet vuoden 2011 loppuun verrattuna. Sitoumukset ovat pääosin kasvaneet OAO Fortumin investointiohjelmaan ja Ruotsissa tehtävien patoturvallisuus investointeihin liittyen sekä Suomen Joensuussa, Ruotsin Bristassa ja Latvian Jelgavassa sijaitsevien yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksien rakennusprojekteista johtuen.

19. Vastuut

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Omasta puolesta annetut			
Muut vastuut	71	73	68
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut			
Takaukset	493	335	347
Muut vastuut	125	125	125
Muiden puolesta annetut			
Takaukset	1	0	0

Vastuut osakkuusyritysten puolesta

Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annettavat vastuut liittyvät pääasiassa Fortumin ydinvoimaosakkuusyrityksille (Teollisuuden Voima Oyj, Forsmarks Kraftgrupp AB ja OKG AB) annettuihin takauksiin. Forsmarks Kraftgrupp AB:lle ja OKG AB:lle annettavien vastuiden määrä vuosille 2012-2014 on vuoden 2012 kolmannen vuosineljänneksen aikana noussut 2 574 miljoonasta Ruotsin kruunusta (305 miljoonaa euroa) 3 696 miljoonaan Ruotsin kruunuun (437 miljoonaa euroa).

Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) puolesta annettu takaus rahastolle oli 39 miljoonaa euroa 30.9.2012 (vuoden 2011 lopussa: 44).

20. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Ruotsin energiamarkkinaviranomainen (EI), joka säätelee ja valvoo jakeluverkkotariffeja Ruotsissa on julkistanut päätöksen koskien sallittuja tuloarvoja vuosille 2012-2015. EI perustaa päätöksensä siirtymäsääntöön, jonka mukaan vie 18 vuotta saavuttaa uuden mallin mukainen sallittu tuottoraja. EI:n päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen yli 80 jakeluverkkoyhtiön toimesta, jossa on mukana myös Fortum Distribution AB. Peruste Fortum Distribution AB:n valitukselle on, että uusi laskentamalli ei ole yhteensopiva voimassaolevan lainsäädännön kanssa ja että EI on käyttänyt virheellistä laskentatapaa laskiessaan pääoman keskimääräistä kustannusta (WACC).

Suomen Energiamarkkinavirasto on tehnyt sääntelymallia koskevan päätöksen vuosille 2012-2015. Yli 70 jakeluverkkoyhtiötä on valittanut päätöksestä. Valitusten pääkohdat liittyvät muutoksiin pääoman keskimääräisen kustannuksen laskennassa sekä lisääntyneisiin laatusanktioihin. Markkinatuomioistuimen odotetaan antavan päätöksensä asiassa aikaisintaan vuoden 2012 lopussa.

Fortumin ruotsalaiset tytäryhtiöt Fortum Sweden AB ja Fortum Nordic AB saivat Ruotsin veroviranomaiselta jälkiveropäätöksen vuodelle 2009. Ruotsin veroviranomaisten mukaan Fortumin tulee maksaa lisää tuloveroa vuodelta 2009 koskien vuosina 2004-2005 toteutettujen rakennejärjestelyjen yhteydessä tehtyjen lainojen uudelleenkohdistamista Fortumin Ruotsin tytäryhtiöiden kesken. Vaatimus perustuu verotusta koskevien säädösten muutokseen vuodesta 2009 alkaen. Fortum pitää vaatimusta perusteettomana ja on valittanut verottajan päätöksestä. Tilinpäätökseen ei ole tehty varauksia jälkiveropäätöksestä johtuen. Jos veroviranomaisten päätöksestä tehty valitus ei kuitenkaan mene läpi ja heidän aiemmin antamansa päätös jälkiverosta jää voimaan, vaikutus tilikauden voittoon olisi noin 420 miljoonaa Ruotsin kruunua.

TVO jätti katsauskaudella kanteen ja vastineen Kansainvälisen kauppakamarin sääntöjen mukaisessa välimiesmenettelyssä, joka koskee OL3:n valmistumisen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia. Kanteen rahamääräinen arvio TVO:n kustannuksista ja menetyksistä on noin 1,8 miljardia euroa, johon sisältyy TVO:n tämänhetkinen varsinainen vaatimus ja arvio-osuus. Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia ja kanteen määrää vielä päivitetään. Välimiesmenettely alkoi joulukuussa 2008 OL3:n laitostoimittajan, AREVA-Siemensin aloitteesta. Laitostoimittajan viimeisin rahamääräinen vaatimus, mukaan lukien välilliset kustannukset ja viivästyskorot, on noin 1,9 miljardia euroa. TVO on todennut laitostoimittajan vaateen perusteettomaksi.

Vuoden 2012 toisella neljänneksellä TVO vastaanotti kansainvälisen kauppakamarin välimiesoikeuden osapäätöksen Olkiluoto 3 -laitosyksikön toimitusta koskevien, aiemmin sulkutilille maksettujen maksuerien luovuttamisesta laitostoimittajalle. Päätös ei ota kantaa tuotantolaitoksen viivästymistä koskevaan kiistaan eikä viivästyksen liittyviin kuluihin.

Edellä mainittujen oikeusprosessien lisäksi konsernin yhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin liiketoimintaan ja verotukseen liittyvissä riita-asioissa. Johdon mukaan näillä kiista-asioilla ei kuitenkaan ole materiaalista vaikutusta konsernin rahoitusasemaan.

Oikeudenkäynteihin ja viranomaismenettelyihin liittyen ei vuoden 2012 ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen aikana ole tapahtunut muita olennaisia muutoksia verrattuna vuoden 2011 lopun tilanteeseen.

21. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat osapuolet on esitetty Fortumin vuoden 2011 tilinpäätöksessä. Vuoden 2012 aikana ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Suomen valtion omistusosuus Fortumin osakkeista vuoden 2011 lopussa oli 50,76 % eikä se ole muuttunut vuoden 2012 aikana.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	I-III/2012	I-III/2011	2011
Myyntit osakkuusyriityksille	88	19	21
Korot osakkuusyriitysten lainasaamisista	31	26	34
Ostot osakkuusyriityksiltä	497	524	662

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 287	1 078	1 186
Myyntisaamiset	14	12	12
Muut saamiset	29	26	11
Pitkäaikaiset velat	234	223	223
Ostovelat	7	7	14
Muut velat	7	23	22

22. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Fortumin osakkuusyhtiö Hafslund (Fortumin omistusosuus 34,1 %) ilmoitti 16. lokakuuta, että sen kolmannen neljänneksen tulosta verojen jälkeen rasittaa -551 miljoonan Norjan kruunun kertaluonteinen alaskirjaus ja varaus. Yhtiön mukaan tämä johtuu haastavasta markkinatilanteesta ja BioWood Norway AS:n ja Bio-El Fredrikstadin negatiivisesta tuloskehityksestä sekä meneillään olevaan verokiistaan liittyvästä varauksesta. Fortum kirjaa osuutensa alaskirjauksesta ja varauksesta, noin -25 miljoonaa euroa, viimeisen vuosineljänneksen tulokseensa.

23. Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate (EBITDA =Tulos ennen korkoja, veroja sekä poistoja ja arvonalentumisia)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoinen käyttökate	=	Käyttökate - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät - tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvän varauksen purun nettovaikutus
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Kertaluonteiset erät + muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto - kertaluonteiset erät - muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinna nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	=	Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta
Investoinnit käyttöomaisuuteen	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassaolevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassaolevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassaolevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin, osakkuusyrittösohakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin sijoituksiin. Investoitujen tytäryhtiöosakkeiden hankintahintaan on lisätty hankittavan yhtiön nettovelka.
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta (IAS 39 oikaistu sekä pois lukien merkittävimmät myyntivoitot ja -tappiot)}}{\text{Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - varaukset
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Valtion ydinjätehuoltorahastoon liittyvät korolliset varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista)

23. Tunnuslukujen laskentakaavat

Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannaissojimuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - likvidit varat
Velkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$
Nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Vertailukelpoinen käyttökate}}$
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut}}$
Korkokate sisältäen aktivoitut vieraan pääoman menot	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Nettokorkokulut - aktivoitut vieraan pääoman menot}}$
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana}}$
Oma pääoma/osake, euroa	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden lukumäärä ilman omia osakkeita kauden lopussa}}$
Edelliset 12 kk	=	Raportointihetkeä edeltävät 12 kuukautta

Markkinatilanne ja saavutetut sähkön tukkumyyntihinnat

Sähkön kulutus						Edelliset
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Pohjoismaat	80	81	280	282	384	382
Venäjä	229	226	753	741	1 020	1 032
Tjumen	19	19	61	61	83	83
Tseljabinsk	8	8	27	27	36	36
Venäjän Uralin alue	57	57	185	183	250	252

Keskimääräiset hinnat						Edelliset
	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	20,8	36,0	29,2	51,5	47,1	30,4
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	30,9	43,4	35,3	53,4	49,3	35,8
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma euroa/MWh ¹⁾	23,2	38,1	30,6	52,1	47,9	31,9
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall euroa/MWh ¹⁾	22,8	N/A	29,9	N/A	N/A	31,2
Sähkön spot-hinta Venäjän Euroopan ja Uralin alueilla, RUB/MWh ²⁾	1 143	993	988	1 014	990	969
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	207	198	218	195	209	225
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	43,5	49,2	43,0	51,6	51,1	44,7
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1000 m ³	2 924	2 548	2 673	2 548	2 548	2 642
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	138	140	147	155	160	153
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille, tRUB/MW/kk ³⁾	485	568	510	580	560	516
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh ²⁾	1 114	939	951	948	925	928
CO ₂ , (ETS EUA), euroa/tonni CO ₂	8	12	8	14	13	8
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	92	124	94	124	122	100
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	109	112	112	111	111	112

¹⁾ 1.11.2011 lähtien aluehinta SE3 (Tukholma), sitä ennen Ruotsi raportoitu yhtenä alueena.

²⁾ Ilman kapasiteettitariffia

³⁾ Kapasiteettihinnat maksettu ainoastaan kunakin ajankohtana saatavilla olevalle kapasiteetille.

Vesivarastot			
TWh	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011
Pohjoismaiset vesivarastot		109	104
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo		101	101

Vienti / tuonti						Edelliset
TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Vienti / Tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-5	-4	-15	1	-6	-22
Vienti / Tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	0	2	3	8	11	6
Vienti / Tuonti Pohjoismaat, Yhteensä	-5	-2	-12	9	5	-16

Venäjän sähköreformi						Edelliset
%	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Osuus OAO Fortumin sähkön myynnistä vapautetulla sähkön hinnalla	81	84	81	84	85	84

Saavutetut sähkön myyntihinnat						Edelliset
EUR/MWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa	39,7	44,3	43,7	46,5	46,1	44,1
OAO Fortumin saavuttama sähköhinta	33,1	30,0	30,5	29,4	29,2	30,1

Tuotanto- ja myyntivolyymit

Sähkötuotanto						
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Sähkötuotanto EU-maissa ja Norjassa	12,0	12,4	38,7	40,3	55,3	53,7
Sähkötuotanto Venäjällä	4,5	3,8	14,1	12,5	17,4	19,0
Yhteensä	16,5	16,2	52,8	52,8	72,7	72,7

Lämmöntuotanto						
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Lämmöntuotanto EU-maissa ja Norjassa	3,0	2,6	13,6	16,1	22,0	19,5
Lämmöntuotanto Venäjällä	2,2	2,4	16,1	16,8	25,4	24,7
Yhteensä	5,2	5,0	29,7	32,9	47,4	44,2

Sähkötuotantokapasiteetti divisioonittain					
MW	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011		
Power	9 757	9 746	9 752		
Heat	1 565	1 703	1 670		
Russia	3 404	3 242	3 404		
Yhteensä	14 726	14 691	14 826		

Lämmöntuotantokapasiteetti divisioonittain					
MW	30.9.2012	30.9.2011	31.12.2011		
Power	250	250	250		
Heat	8 864	10 096	10 375		
Russia	13 396	13 796	14 107		
Yhteensä	22 510	24 142	24 732		

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Vesivoima	6,3	5,7	18,1	14,6	21,0	24,5
Ydinvoima	5,0	5,7	16,9	18,2	24,9	23,6
Lämpövoima	0,2	0,5	2,0	6,0	7,2	3,2
Yhteensä	11,5	11,9	37,0	38,8	53,1	51,3

Sähkötuotanto lähteittäin Pohjoismaissa						
%	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Vesivoima	55	48	49	38	40	48
Ydinvoima	43	48	46	47	47	46
Lämpövoima	2	4	5	15	13	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

Sähkönmyynti						
milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	Edelliset 12kk
Sähkönmyynti EU-maissa ja Norjassa	543	591	1916	2 122	2 868	2 662
Sähkönmyynti Venäjällä	176	132	506	429	590	667
Yhteensä	719	723	2 422	2 551	3 458	3 329

Tuotanto- ja myyntivolyymit

Lämmönmyynti						Edelliset
milj. euroa	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa	140	151	822	914	1 278	1 186
Lämmönmyynti Venäjällä	25	22	198	214	324	308
Yhteensä	165	173	1 020	1 128	1 602	1 494

Sähkönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Suomi	4,5	4,7	15,6	18,5	24,6	21,7
Ruotsi	7,1	7,7	21,5	21,2	29,4	29,7
Venäjä	5,3	4,4	16,6	14,6	20,2	22,2
Muut maat	0,7	0,6	2,7	2,5	3,6	3,8
Yhteensä	17,6	17,4	56,4	56,8	77,8	77,4

Nord Poolissa tehdyt ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Lämmönmyynti alueittain						Edelliset
TWh	III/2012	III/2011	I-III/2012	I-III/2011	2011	12kk
Venäjä	2,3	2,2	17,8	17,5	26,7	27,0
Suomi	0,9	1,2	4,1	6,3	8,5	6,3
Ruotsi	0,7	0,6	5,6	6,0	8,5	8,1
Puola	0,2	0,2	2,8	2,8	4,3	4,3
Muut maat ¹⁾	0,3	0,6	2,0	2,6	3,4	2,8
Yhteensä	4,4	4,8	32,3	35,2	51,4	48,5

¹⁾ Sisältää Iso-Britannian, joka raportoidaan Power-divisioonan muu myynti -rivillä.